

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

vigared

12

ŽENSKI LIST

1933

ZA BOŽIČ

KUPUJTE RAZGLEDNICE KATOLIŠKE AKCIJE

NAROČAJTE JIH PRI NOVI ZALOŽBI V LJUBLJANI.

Iz uredništva in uprave.

Prišle smo do zadnjega meseca v letu 1933. Uredništvo in uprava se zahvaljujeta vsem naročnicam in naročnikom, čitateljem in čitateljicam za ljubezen in požrtvovalnost, ki so jo izkazovali Vigredi v tekočem letu. Storila sta z združenimi močmi, kar sta v danih razmerah največ mogla in upata, da se je Vigred udomačila povsod, kamor je prišla. Dokaz za to so nove naročnice, ki se prav zadnje mesece oglašajo in z zanimanjem izprašujejo, če bodo pač dobile še vse številke, ker bi za vse na svetu ne mogle pogrešati v svoji domači knjižnici Vigredi in dveh tako lepih povesti. Za to iskreno priznanje sta jim uredništvo in uprava iz srea kvaležna. Prav v letošnjem letu je postal krog naročnic in čitateljic tako obsežen, da je pravo veselje videti tako ogromno število slovenskega ženstva, ki se oklepa svojega katoliškega lista. To je najlepši dokaz, da se slovenske žene in dekleta niso poplitvile v sodobni mehkužnosti in vsakršni prostosti, temveč da znajo ločiti kleno zrno od plevela, da s svojo prirojeno iznajdljivostjo slutijo, kje je prava prijateljica, ki jih redno obiskuje vsak mesec, da jim poskrbi za po-

uk, zabavo in razvedrilo ter tej svoji dobri prijateljici rade na stežaj odpro vrata svojega doma. Mnoge pa so storile še več. Ni jim dovolj, da se le same ob Vigredi dobro imajo, ampak so zbrale okoli sebe obširen krog svojih prijateljic in jih navdušile za Vigred. Ali ni to požrtvovalnost, če eno samo dekle nabere 15, 24, 36, 42 ali celo 68 naročnic in za vse prejema Vigred in jo potem raznaša po najoddaljenjših vaseh? Ali ni to pravi apostolat dobrega tiska? Če se uredništvo in uprava zahvaljujeta vsem naročnikom in naročnicam, koliko večjo zahvalo sta dolžna takim požrtvovalnim poverjenicam, ki brez vsake sebičnosti, iz čiste navdušenja za dobro stvar in iz ljubezni do svojega stanovskega lista radevolje že leta in leta vrše to težko delo? Vsem tem velja še prav posebno iskrena zahvala in priznanje.

Fredobro vemo, da nikakega plačila ne pričakujejo in bi bile uzaljene, če bi jim ga ponujali; zato pa sta uredništvo in uprava storila vse, da poverjenicam olajšata delo za zbiranje novih naročnic. Seveda se vse delo tiče le izboljšanja lista samega, njegove

ZA BOŽIČ IN NOVO LETO

KUPUJTE RAZGLEDNICE

Kolodvorskega misijona

NA DEBELO MASARYKOVA 12,

NA DROBNO V VSEH TRGOVINAH IN TRAFIKAH.

Vigred

LETO XI.

//

V LJUBLJANI, 1. DECEMBRA 1933

//

ŠTEV. 12

Magajna Bogomir:

Klara Legiševa.

(Konec.)

XIII.

Nad morjem sveti zvezda srebrna.

Milan je stal na mračnem hodniku in trkal na Julčina vrata. Nihče se ni oglasil. »Čudno, da je ni v tem času doma«, je pomislil, »počakam jo. Sicer me bo skušala pregovarjati, toda vse skupaj naj bo končano. Klara ni nesrečna in bi ne bilo prav, če bi še križal njeno pot.« Stopal je po hodniku nekaj časa, pa se mu je naenkrat zazdelo: »Prav gotovo je Julči doma, toda spi.« Potrkal je ponovno, odprl, vstopil in se začudil: Julči je sedela poleg okna in se mu smehljala nasproti. Razkuštrani lasje so ji neurejeno padali na ramena. Oči so ji žarele silno živo. »Zakaj se nisi oglasila, Julči!« — »Nekdo je trkal. Rekla sem: On prihaja na rdečem čolnu, da me odpelje s seboj. Pa ni prišel. Pojdi in povej mu, da ga čakam že ves dan. Ti mi ne verjameš, predragi fant, toda on pride prav gotovo.« Zasmejala se je vedro, glasno: »Seveda, ti mi res ne verjameš, pa si tudi lep in bi lahko verjel.«

Milan je z začudenjem poslušal te besede: »Kaj praviš, Julči! Kdo bo vendar prišel? Jaz sem prišel, da se poslovim od tebe. Ne maram več videti Klare. Nikoli več ne bi hotela z menoj. Odpeljem se v Aleksandrijo in nikoli več me ne bo v to mesto. Ali nimaš drv, saj boš zmrznila v tej sobi.«

Julči ga je poslušala pazljivo in odkimavala z glavo. Potem se je naenkrat preplašila:

»Pst, ne govori preveč glasno, kajti mali se lahko prebudi. Lepši je kot sam angelec, ti pa govoriš tako glasno. Ti seveda še ne veš, da imam otroka. Nihče ne ve, tudi Klara ne, le Marij ve in je rekel, da ga pride pogledat. Odprla se bodo vrata in pripeljal se bo na rdečem čolnu, ki mu je ime Delfin. Visoko gori pa bo sijala srebrna zvezda. Pst! Rekla sem ti, da ne govori glasno!« Milan se je sedaj poln začudenja zamaknil vanjo. Ona pa ga je opazovala radovedno in z nasmehom. Čudno lepa se mu je zazdela in kakor da bi ne bila od tega sveta. »Jaz sem lepa in tudi on je lep. Tudi ti si lep in Klara je lepa. Mali pa spi.«

Prekrižala je ustnice s prstom, vstala in se mu tako, stopajoča čisto tiho počasi približevala, prijela ga je za roko in ga peljala k ležišču. Od-

grnila je odejo: »Poglej ga, Milan, kako lepo spi. Kot angele se smeje. Vidiš, naložila sem danes v peč in zakurila, da ga ne bo zeblo, kajti bilo je zelo mraz. Oj, to bo spomladi lepo! Na širokem vrtu bom sedela in ga zibala. Poglej ga, Milan kako ti lepo spi!« — Zazdelo se ji je smešno, da ji ne verjame in se je zasmejala na ves glas.

»Julči ti si znorela,« je vzkliknil Milan. Odkimala je počasi: »Ne, ne, jaz nisem znorela. Rekla sem ti, da govori tiho, ti pa kričiš. Pst, pst—ana! Ali hočeš, da ga podojim?« — Hotela si je razgrniti bluzo. Zagrabil jo je za roko in zastrmel poln strahu v oči, ki so se lesketale vanj, sedaj naenkrat polne preplašenosti. »Pusti ga, da ga ne prebudiš,« je vzkliknila. »Ne dotikaj se ga, kajti potem bo jokal. Čakaj, daj mi roko! Sedi k oknu in glej, kdaj pride. Ko bo potrkal, mi povej!«

Sedaj je zares spoznal, da je znorela ta edina deklica, h kateri se je v tem mestu lahko zatekal po upanje in po prijazno besedo. Sedel je k oknu in z obupom premišljeval, kaj naj stori, ali naj ostane in jo čuva, dokler bi ne prišel kdo, ali naj teče po zdravnika. Julči je stala pred njim in se smehljala veselo medtem, ko se ji je telo treslo v mrazu. Spomnil se je, da bi bilo treba zakuriti. Toda poleg peči ni bilo več drv. »Ogrnil jo bom z odejo,« je pomislil in se dvignil, da bi stopil k ležišču. Planila je pred njega. »Ne, pusti ga!« je zakričala in v oči so ji stopile solze.

»Saj mu ne bom nič naredil. Julči, Julči, čakaj pojdem v sosedno stanovanje prosit drv, da bi zakuril!«

»Ne, ne, pojdi nazaj! Sedi! Saj gori.« Stisnila je pest nad srce. »Gori, saj gori, gori! Pusti ga!«

»Kje imaš plašč, Julči!«

»Plašč in sto svilenih oblek. Klarici dala . . .

Pst, Milan, zdaj gre — gre — on gre —.

Iz stopnjišča so se zaslišali koraki. Planil je k vratom in jih odprl. Pred vrati so obstali Klara, Berta in Marij.

»Ah, ti in Julči! Bala sem se, da si je Julči kaj storila.«

»Julči je znorela,« je vzkliknil Milan z grozo. »Klara, teci po zdravnika!« Marij, Berta in Klara so zastrmeli v Julči.

»Ne, ne, nisem znorela. Marij, Marij! —«

»Vi, kaj ste storili?« je sedaj zaklical Milan, ki ni mogel več krotiti razburjenja, Mariju, ga zagrabil za ramo, ga potegnil v sobo in treščil z nogo v vrata, da so se z ropotom zaprla. »Jaz in vi, gospod, bova sedaj obračunala zato, kar ste naredili s Klaro in Julči. Vi gospod ne pojdete danes živi iz te sobe, pa četudi me za celo življenje zapro, ali pa če me obe-sijo na vislice, razumete, gospod!«

Z vso silo je zagrabil Milan Marija z obema rokama za vrat in stisnil prste v kožo. »Milan,« je zavrisnila Klara in ga objela, da bi ga odtrgala od Marija. Ta je ves zmeden zastrmel v Milana, ki mu je od jeze popolnoma pordel obraz. Bil je tako prepaden, da se ni skušal niti najmanj braniti in je le z grgranjem lovil zrak, da bi se ne zadušil. Berta je prekri-

žala roke čez prsi: »Ubiti ga ne smete, Milan! Ni prav, radi Klare in radi vas in radi zločina ne,« je zlogovala hitro. Toda tudi ona je bila vsa zbegana, ko je videla, da ne more Klara odtrgati Milana od Marija. Ves njen prezir in vsa mržnja do brata je izginila v tem hipu, saj Berta res ni bila nikdar zmožna pravega sovraštva in je bil njen odpor proti bratu le posledica njegovega značaja, ki pa je bil le značaj vseh njegovih vrstnikov. Ko je videla, da Milan ne popusti, ampak postaja od hipa do hipa besnejši, je priskočila tudi sama, skušala razkleniti njegove prste z bratovega vratu in zajokala glasno. Vendar bi morda Milan ne popustil, da se ni naenkrat v prostoru zaslišal krik poln groze in strahu: »Pusti ga!« Obstali so vsi odreveneli, le Marij se je opotekel k zidu in se naslonil nanj in z globokim dihanjem vdihaval zrak. Modrica mu je v par hipih izginila z obraza. Videti je bilo, da ne ve, kaj bi storil. »Lahko bi vam jo zapeljal, pa jo nisem. Bova že obračunala za vaš napad,« je vzkliknil z gnjevom, toda takoj je ves preplašen zastrmel proti Julči, ki se mu je bližala naenkrat z najveselejšim obrazom. Preden je utegnil zbežati skozi vrata, se mu je Julči vrgla krog vratu in stisnila svoje lice k njegovemu z izrazom neizmerne sreče v očeh. Skušal se je iztrgati, toda oklenila se ga je tako, da se ni mogel osvoboditi. »Pojdi z menoj,« je rekla in ga pritegnila k oknu, pod katerim je onkraj mesta žarela Adrija, živo morje, po katerem je drselo stotine čolnov in jadrnic. Gledala je mimo njegovega obraza na sinjo planoto, na čolne in jadrnice in mu počasi božala lase, ne da bi le za hip prenehala smejati se. Klara, Berta in Milan so nemo strmeli v ta prizor, dočim je bil Marijev obraz poln prepadenosti. »Ali naj tečem po zdravnika?« je vprašala Klara Berto.— »Zdravnik ne more tukaj prav nič pomagati. Odpeljali jo bomo v bolnišnico,« je odgovorila Berta. »Brat jo bo peljal z avtom, mi jo bomo spremili.«

»Nad morjem sveti zvezda srebrna . . .«

Julči je zapela naenkrat vsa prevzeta od čuvstva. Nekdo je zagrnil kopreno čez noč v njeni duši, kajti v očeh ji je žarelo sedaj samo veselje. — Pela je vse kitice z jasnim, veselim glasom, bolj srebrnim kot zvezda, katero si je predstavljala. Berta je strmela vanjo z široko odprtimi očmi, Klara je pričela tiho jokati, Milan pa se je oziral zdaj v Klaro, zdaj v Julči. Berta se je zavedla najprej, pristopila k Julči in jo prijela za roko: »Pojdi z nami, Julči, popeljemo te s seboj. Marij te bo vozil.« Julči je radostno prikimala. »Pelji jo v blaznico,« je zašepetala Berta bratu. »Mi jo bomo spremili.« — »Pokličiči rešilni voz!« je zamrmral on. »Jaz je ne bom vozil.« »Pelji jo v blaznico,« je ponovila Berta in uprla svoje oči v njegove. Ni vzdržal pogleda; povetil je trepalnice in prikimal, da bo ubogal. »Pripeljal si jo do sem, pelji jo vsaj še v blaznico. Težka bo, dragi bratec, ta voznja, toda ne boš se je izognil. Dejanje, ki si ga igral, naj bo zaključeno do konca. O Marij, vodi ti galeba, ki si mu potrl krila, da ne more več leteti sam! Glej, še v tem umiranju svoje duše je preprečila, da te oni ni zadavil. Blazni galeb te ni nehal ljubiti,« je rekla z grenkostjo.

Klara se je spomnila, da stoji Julči brez plašča pred njimi. Odprla je predal, vzela plašč iz njega in jo oblekla kakor otroka. Potem se ni mogla vzdržati in jo je objela. »Klarica,« je zašepetala Julči, »Klarica, nevesta!« Peljali so jo po stopnjišču, ne da bi se branila in jo na cesti potisnili v voz. »Marij bo vozil, Julči,« ji je rekla Berta glasno in Julči je od veselja ploskala z dlanmi. Brez besede je Marij sedel k volanu in pognal z besno brzino po ulicah, da so odskakovali ljudje na vse strani in preklinjali za njim, in si želel, da bi treščil nekam in razbil sebe in vse, ki jih je vozil s seboj, da bi ubil vedri Julčin smeh, ki se je neprestano glasil v vozilu za njegovim hrbtom. Tiral je mimo Ljudskega vrta proti Svetemu Ivanu in zavil v široko alejo, ob kateri se je vrstil paviljon za paviljonom, dokler ni naenkrat ustavil. Njegov obraz je bil sedaj tako besen, da je vztrepetala tudi Berta, ko se je ozrla vanj. »Odpeljite jo hitro, da bo enkrat konec vseh teh stvari. — Plačeval bom jaz za njo,« je vzkliknil. — »Plačevala bom jaz,« je odgovorila Berta. »Ti ne boš mogel nikoli odplačati tega, kar je Julči žrtvovala zate. Ni cene, s katero bi ti lahko popravil svojo igro. Pojdi z menoj, Julči, jaz te ne bom zapustila,« je rekla Berta in jo peljala skozi prostrani vrt, po katerem je bilo še v zimi vse polno zelenja in sedaj naenkrat polno tudi Julčinega smeha. Spremljala sta jo tudi Milan in Klara. Marij je stal pri vozu in si ni upal pogledati onkraj ograje, kjer so se sprehajale trume deklic in žena, ki jih je sprejela ta hiša iz vseh delov mesta vase.

Klara in Milan sta ostala še nekaj dni v Trstu radi Julči, ki sta jo obiskovala vsak dan z Berto. Klara je tudi pojasnila Milanu vse, kako je bilo. Pisala je pismo domov, naj pride Kovač, da ju odpelje. Neko jutro v teh dneh se je povrnil Marijev oče. Nič se ni hudoval, kakor je pričakoval Marij. Bil je star in strt in jadikoval, da se mu nič več ne posreči in da bo moral prevzeti vodstvo podjetja in poročiti neko dekle, katerega ime je imenoval. Radi Klare se ni srdil, celo presenečen je bil ob njeni lepoti. Vendar se je razveselil, ko mu je povedala, da pojde iz hiše. Pripravljen je bil celo nagraditi jo in ji preskrbeti kako službo, pa je Klara odklonila. Marij pa se ji je izmikal ves čas. Očetu je obljubil, da bo poslušal njegov nasvet. Oče je govoril tudi, da bo treba omožiti Berto, pa je ona v silno nevoljo matere in njega zahtevala, naj jo pošljeta v šolo za sestre pomočnice in jima povedala, da se ne misli nikdar poročiti. Rekla je tudi, da bo zahtevala naenkrat vso doto in odšla v bolnico. Upajoča, da se bo prej ali slej premislila, sta ji oče in mati obljubila izpolniti željo. — Berta in Klara sta se mnogo razgovarjali. Sto in sto lepih misli je združila dve mladi tovarišici v večno prijateljstvo.

Neki dan se je javil Kovač in naložil Klaro in Milana na voz. Za hip je pristopil Marij: »Beli galeb je zbežal na zeleni otok. Ali se vrne kedaj?« je vprašal. »Pristrigli so mi krila, in ne morem leteti za vami,« je pristavil še in ne da bi ponudil roko, se je okrenil in se umaknil v hišo. Gospe

in gospoda ni bilo k vozu. Le Berta se nikakor ni mogla posloviti in je zajokala, ko je voz oddrdral po cestah. Prodajalka, pri kateri se je za nekaj časa ustavil Kovač, je rekla z začudenjem. »Vrača se? Nobena, ki je prišla v to mesto in je bila tako lepa kot je ona, se še ni vrnila.« Potem se je dvigal voz počasi gori proti Bazovici. Klara in Milan sta sedela med vrečami in se ozirala v silno mesto, ki je ležalo pod njima. Gledala sta vanj kot v prečudno zakleto deželo, iz katere sta se vračala. »Mislim sem, da naju ne bo nikoli več peljal voz po tej cesti,« je rekel Milan in ji položil roko okoli vratu. Nihče ne ve, Klara, kako sem te imel rad.«

»Vedel je oni, vedela je Berta, vedela sem jaz in vedela je Julči. In ko bi le eden izmed njih ne vedel, bi se jaz danes ne vračala po tej cesti,« je odgovorila. Kovač pa je sedel spredaj, se smehljal in se nalašč ni hotel ozirati. Nekje pod njima v dolini med griči pa je ležala blaznica in v njej je živela Julči svoj vedri smeh, s katerim je sam Bog zagrnil njeno gorje . . . »Že ko sem prišla v Trst, je govorila o zelenem vrtu. Sedaj sedi med oleandri kot princesa in misli, da biva na Marijevem domu. Nerojenega otroka ziblje v naročju. Pomladi se bodo razcveli rožni grmi po vrtu in ji nasipali svoje rdeče liste na lase in ptice ji bodo prepevale. Marij je ne bo nikoli obiskal, le Berta bo čuvala vsak dan pri nji. Kadarkoli naju bo pripeljala pot v mesto, bova obiskala Julči, to deklico, ki se je žrtvovala, da je nama rešila življenje in očetu in Maši, da ji ne bo treba nikoli v to mesto,« je govorila Klara.

Visoki Kras je potem zagrnil mesto. Onkraj Bazovice se je naenkrat prikazal v veliki daljavi Snežnik, ves pokrit z belim snegom in se svetil v soncu kot kres. Pred domačo hišo so čakali oče, mati in Maša. Otrok je planil Klari v naročje in se začel jokati od veselja, ta deklica, ki ni noben dan pozabila vprašati, kdaj se Klara povrne. Saj je bila Klara otroku več kot mati. Potem je pridvela vsa vas: »Klara se je vrnila, vrnila se je,« so govorili vsi. »Kdo bi mislil, da se bo vrnila!« Fantje in dekleta so ji radostno stiskali roko. »Sedaj bo zopet vesele, ko boš prepevala na koru med nami.« Tisti dan je govorila vsa dolina: »Vrnili se je in se misli poročiti z Milanom. Ali ste čuli ljudje, vsi smo mislili, da je ne bo nikoli več nazaj, pa se je vrnila

Klara Legiševa.«

V. D.:

Pri Bogu.

*Duša polna je temè . . .
Luči, ah, želi si že.
Loj, da hitro bi prišla
ali vsaj priromala,
da bi v mojo dušo luč!
Zbežala bi vsa tema.
Zunaj mrak leži,*

*z nočjo se dan bori.
V svetišče stopim:
Luč večna se bori s temó.
Pokleknem pred Boga
v svetišču pričujočega.
Odkrijem dušo mu gorko . . .
Luč zmaga nad temo!*

F. Fuchs: Brezmadežna

Viki Razlagova:

Tvoja sem, na veke Tvoja!

O blaženi trenutki svete tihe sreče,
ko klečala pred Tvojim sem oltarjem
v obleki beli in sem prižgala svečo.
O srečen dan, v življenju v veke nepozaben!

»Tvoja sem, na veke samo Tvoja!«
so ustnice mi takrat govorile.
Ljubezen večna zate v srcu je plamtela,
a solze sreče so iz oči rosile.

O Mati mila, ljubljena in blaga!
Na prsih mojih se svetinja Tvoja
zasvetila je prvič, kakor biser zlati.
Najlepši biser moj — prečista moja Mati.

Objele iz višin roke so me svete Tvoje.
Za hčerko svojo vzela si me, Mati.
Nikdar ne bom pozabila obljube svoje,
saj vedno zvesto hočem jo izpolnjevati.

Z obljubo večno, Tebi takrat dano,
sem dala, o Marija, Tebi dušo in srce.
Življenje svoje v Tvoje roke izročila,
Marija Ti me vodi, — varuj me!

Saj Ti zaklad si moj, o Mati draga,
Ti sreča moja, sladki mir srca,
obljuba moja, večno Tebi bodi dana:
»Vsa Tvoja sem, na veke Tvoja vsa!«

La:

Pogodba z Brezmadežno.

Desetega junija 1929 je umrla v mali francoski vasi Eva Lavalliére. V svojih mladih letih je bila sloveča, a brezverna gledališka igralka. V majniku 1917 se je spreobrnila po vplivu preproste besede nekega vaškega župnika, ki ji je zagrozil, da se bo nekoč osebno srečala s hudičem, če zdaj kot spiritiska z njim občuje. Pa si je mislila: če je hudič, potem je tudi Bog. In se je vsak dan globlje zamislila.

Kmalu po tem dogodku jo je dosegel drugi žarek božje milosti, ko je čitala Laccordairejevo življenje Marije Magdalene. Spreobrnila se je popolnoma. Sedemnajstega junija 1917 je prejela prvo sv. obhajilo in prav tisti dan se je odpovedala gledališču, v prihodnjih dneh razprodala svoje dragocenosti in zagotovila bodočnost svojim služabnikom. Kmalu jo vidimo v Lurdu kot ubogo strežnico za došle bolnike.

Želela je postati karmeličanka, a zaradi slabega zdravja ni bila sprejeta. Leta 1921 se je naselila v samotni vasi v Vogezih, kjer je vstopila v III. red sv. Frančiška.

Želja po rešitvi duš jo je gnala vsaj v Afriko, kjer bi živela spokorno življenje v samoti; pa tudi to ji ni bilo dano. Vrniti se je morala na svoje staro mesto na Francosko, kjer je živela v pokori in skrbi za siromake. Tu je tudi umrla.

Po smrti so našli med nabožnimi knjigami spisano pogodbo z Brezmadežno, ki jo je napravila z Njo v Lurdu. Glasi se: »O Marija, čista Devica, moja dobra mati, vržem se k Tvojim nogam in hočem napraviti s Teboj pogodbo ljubezni. Posvetim Ti svoje telo, svoje srce in svojo dušo; Tebi zaupam vsa svoja zanimanja za čas in večnost; Tebi bom povedala vse svoje veselje in trpljenje. Vsako jutro me vodi k božji mizi; bodi pri meni ob uri preizkušenj. Izmed vseh Tvojih otrok hočem biti jaz tisti, ki Te najbolj ljubi. Da bom to svojo obljubo držala in da bom s Teboj vedno sklenjena z vezjo ljubezni in molitve, hočem vsako jutro ponoviti posvetitev: O Gospa moja, o mati moja, spomni se, da sem Tvoja; varuj me, brani me, kakor svojo last in posest. Vsako soboto Ti hočem prinesiti malo žrtev premagovanja. Na vsak Tvoj praznik hočem ponoviti to posvetitev.

Od Tvoje strani pa želim in prosim: daj mi, o Brezmadežna, svoje srce, da bom z njim Jezusa ljubila in njegovo voljo vso izpolnila. Pomagaj mi, da dosežem čednosti, ki jih od mene pričakuje, da sebe popolnoma pozabim in delam samo za Boga brez strahu pred žrtvami. Brez prestanka bom računala na Tvojo pomoč, da bom vedno to, kar Bog hoče, da sem. Njegova sem in Tvoja sem, o ljuba Mati, daj mi vsak dan svoj blagoslov do zadnjega dne, ko me boš predstavila svojemu Sinu in ko Vaju bom ljubila na veke vekov. Amen.«

* * *

Mařenka:

Decemberska.

*Bele stopinje gredo skozi svet.
Skozi temine noči in skozi svetle dni
vodijo ravno, navzgor, v brezkončni polet.
Jeli mogoče tako?*

*Nekoč sem hotela brez luči v noč
in sem šla.
Pa bele stopinje sem v temi zgrešila
in v jutranji zori sem roke v obupu sklenila
in bridko zazvala v pomoč ...*

*Od one daljne noči
na mojem oknu lučka gori
vsak večer.
In molitve tihe,
šepetajoč izgublajo se
skozi samotno dver.*

*Bele stopinje gredo skozi svet.
Po trnjevih stezah in kamenitih poteh
vodijo ravno, navzgor, v brezkončni polet.
Jeli mogoče tako?*

*Jaz pa sem kakor otrok:
strah me je strmih poti,
strah dolgih, temotnih noči.
V urah samote vsa plašna bedim
in skozi življenje izgubljeno bežim ...*

*Po široki, beli cesti bi hotela,
pa me je sram.
Pred Njo, ki pestrih rož ugodja ni poznala,
ki bol Kalvarije ji srce je prežgala.
Pred Njo me sram je in trpim ...*

* * *

Joža Likovič:

Hčere beže ...

(Konec.)

Drugo jutro so našli mlado utopljenko, vso zapleteno v verige in debele motvoze, ki vežejo vlačilce. Potegnili so jo iz vode, odstranili z nje travo in nesnago; njeno obličje je bilo mehko in belo, bolečina ni pustila groznih sledov, komaj da se je dotaknila smrt posinelih ustnic ...

Ančka ni našla Marjete pri zajtrku. Tekom poldneva jo je pogrešila tudi nadzornica; tovarišice, ki so z njo skupaj spale, so izpovedale, da se sinoči ni vrnila ob času domov. Iskali so jo do večera, šele na policiji se je razvozljala strahotna zagonetka. Tudi novine so priobčile za-

lostno vest s kratkim dostavkom, da je bila samomorilka Slovenka. Ker se mesto ne briga za take zgubljene drobce, je morala Ančka sama oskrbeti pogreb. Obvestila je domače in Lucijo. Mati tako ne bo mogla priti, morda se bo odzvala Lucija in nekaj tovarišic . . .

Bil je čudovit jesenski popoldan, malo sonca, malo žalosti in malo vetra, ki je gasil lučke na grobovih in sušil solze. Ančka je zgodaj prišla v mrtvašnico, da se še enkrat poslovijo od nesrečne Marjete. Kaj ji je hotela povedati s solzami . . . Tudi Lucija se je spomnila in prišla, komaj se je zdržala joka. Danes je bila manj posvetna, Marjetina smrt jo je presunila. Nekaj tovarišic iz kuhinje je nemo zrlo v revno krsto, katero je krasil mal križec. Pred mrtvašnico je prišel duhovnik; ko so dvignili pogrebni uslužbenci krsto, so zajokali zvonovi tako milo in pretresljivo, kakor se oglašajo samo ob teh trenutkih, ko prevzameta človeka pozaba in razdejanje. Lucija je nesla šopek krizantem, Ančka je molila, ostala dekleta so se tiho zvrstila. Revni sprevođ je došel do jame v onem kotu pokopališča, kjer samevajo pozabljeni brez cvetja in luči. Edino mir je njihov delež, ki jim ne more biti odvzet od nehvaležnega sveta. Nosači so postavili ozko krsto na tla ter jo spustili v jamo; edini šopek belih krizantem so položili na kup prsti. Duhovnik je opravil molitve, pokropil krsto in za trenutek povetil glavo. Sveča v njegovih rokah je vzplamtela, prve grude so zgrmele na rakev. Pogrebci in duhovnik so se vrnili, dekleta so počakala, da je grobar opravil poslednje delo. Zvonovi so sklenili svojo prošnjo molitev . . . Grob je bil kmalu zasut, skromna gomila se je dvignila, grobar je položil belo cvetje vrh nje. Marjeta je ostala sama sredi mrzle tujine, niti materina solza se ni mogla potočiti na njen grob. Kdo se je bo še spomnil? Jesenski dež bo spral nizko gomilo, prišla bo sapa, sneg bo zapadel in razgrnil beli prt čez ta pozabljeni košček zemljice, pod katero trohni srce prevaranega dekleta.

In nič več . . .

Lucija se je odpeljala nazaj v Beograd, svet jo je terjat. Koliko časa jo bo še izžemal in pil njeno lepoto? Dokler je ne zavrže kakor izmozgane citrone. Ančka se je razočarana in potrta vrnila v kuhinjo. Nadzornica ji je ukazala, naj nemudoma pospravi Marjetine stvari in jih pošlje domov. Kajti že je čakalo drugo dekle, da stopi na njeno mesto . . . Ko je zgibala tisto rdečkasto obleko, v kateri jo je videla prvič v Ljubljani z Andrijo, se je spomnila onega večera, ko sta se z bogatimi nadami pripravljali za odhod. Kje je obledel tisti cilj, o katerem sta sanjarili pod Srobotnikom in Kafrlom. Tujina se ji je zazdela tako strahotna in neznosna. Ko bi se mogla rešiti in pobegniti domov! Kako rada bi zopet nosila vodo z Izvirka, sonce bi se lovilo v malih pljuskih vrh škafa, s prijateljicami bi kramljala kraj železniškega prelaza.

Pred Miklavžem je prejela z doma dolgo pismo. Brat ji ga je poslal. Najprej ji naznanja, da so Marjetine stvari v redu prispele. Ljudje mnogo ugibajo in razmišljajo o njeni smrti. Vesti so prodrle do vaških ušes tudi

od drugod. Nekateri jo zaničujejo, drugi pomilujejo njeno mater, ki je zgubila oporo . . . Kabejevi so šli na Vrhniko k notarju in napravili pismo. Stari je izpregel in prepustil posestvo Tinetu. Samo gozd pod Vihreo si je zgovoril. Končno ji poroča, da se je tudi pri njih oglasila sreča. Bog jih ni zapustil! Njegova srečka je zadela precej denarja, banka ga bo nakazala še pred božičem. Poslej bodo lažje živeli. Samo ona naj se vrne čimpreje domov. Vsi jo radostno pričakujejo, nič več se ji ne bo treba potikati po tujem . . .

Ančki je odleglo. Pravo Miklavževo presenečenje po vseh teh težavah in bridkosti! S petnajstim je odpovedala službo, za Novo leto bo zopet doma. Takoj je odpisala domov, tudi Tineta je potolažila in mu razodela svoj sklep, da se bo kmalu vrnila. To bo veselje! Nestrpno je štela dneve, komaj je pričakala sv. večer, ki se je končno le približal. Sicer ga je morala preživeti med tujimi ljudmi, vendar se je naselilo nekaj svetosti tudi v teh neprijetnih prostorih. Dišalo je po pripaljeni masti, sladkem pecivu in povretem čaju. Vzduh je bil težak in dražljiv, brez svežosti in prijetnega haska, kakršnega je vajen človek doma pred prazniki. Ljudje so nocoj preje zapustili jedilnice, vsak si je poiskal skromen kotiček, da preživi božični večer čim lepše in pristrčneje. Polagoma so se spraznile jedilnice, luči so se pogasile; le stari pristaniški delavec se je dolgo oteščaval in užival nocojšnje blagodati. Končno je zapalil boljšo smotko in se odpravil. Vse je postalo tiho, samo posodje je ropotalo: voda je šumela v kotlih, dekleta so hitela in molčala. Bile so večinoma tujke, ki nocoj praznujejo sv. večer, pravoslavke jih niso hotele motiti. Toda ta tišina je bila nekam bolestna, prav nič ni bila podobna sladkemu pokoju sv. večera, ki ga uživa srce pod domačim krovom, ko se spuščajo zlate zvezdice preko gora in slonijo angelska krila nad vasjo.

Ančki se je zdel predvečer silno dolg; kar ni hotelo zmanjkati umazanih posod! Nocoj je morala pomagati pri pomivanju, pred praznikom se je nabralo več krožnikov in skledic. Za hip se je zravnala in oddahnila; popravila je lase, ki so poredno silili na razgreta lica. Spustila je curek tople vode na lakti, da je izprala mastne, sajaste madeže. Nato se je zopet sklonila nad kositrasto banjo in pomivala dalje.

Ko je končala in umila roke je voščila tovarišicam vesele praznike in odšla v sobo. Gorenjki sta odšli k polnočnici, ona je pa ostala doma, ker mora biti zarana v kuhinji. Vsedla se je na posteljo, nekaj čistega in lepega se je razlilo v njenem srcu. Nekje so zapeli zvonovi, zvezde so zamigljale na nebu. Tudi strašna tujina je občutila blagoslov sv. večera. Ančka je odprla košaro, topel vzduh po nečem prijetnem in medenem je objel njena lica. Zadišalo je po jabolkah, suhem cvetju in vsem tistem, kar spominja na domačo vas v Bregu, na vrtove s svetlimi jasami, na okenca z rožmarinom. Poiskala je z zlatom prevlečene jaslice, ki jih je nekoč kupila na Žalostni gori. Obrazi pastirjev so bili veseli, Jožef v sreči ni vedel, kam bi položil roko, Marijin obraz je bil poln radosti in rajske

lepote, božje Detece je bilo ubožno in nebogljeno. Nažgala je troje svečk, eno v čast novorojenemu Jezusu, eno za mir in srečo, eno za ubogo Marjeto. Nad jaslice je obesila šopek z bodičja z rdečimi jagodicami, ki ga je nabral Tine pod Srobotnikom. Sedla je na postelj ter se naslonila na majavo končnico. Puščobna sobica je postala ljubkejša, tesneče stene so se razmaknile, svetel blesk je napolnil neprijazne kote. Še njo je oblila svetloba, v rahlem snu je sklonila glavo in čemela . . .

Lanske božične praznike je preživljala doma. Kako lepo so minevale zlate zorne maše, nobene ni zamudila. Jutra so bila jasna, zelenkast blišč je trepetal nad barjem. Redke zorne zvezde so stale nad Trebevnikom in čakale na luč vzhoda. Cerkev je bila vsako jutro ljubkejša, polna belih cvetic in bližajočih se skrivnosti . . . Končno je brezmadežna Devica zaprla oči v sladkobnem pričakovanju, zvezde zorničke so se nabrale okrog njene glave. Oblaki so rosili milost in odrešenje, slutnja miru se je dotaknila zavržene zemlje.

Slednjič se je razgorela zarja božičnega večera. Smrečje se je zganilo, kos je prisluhnil. Rimska cesta se je razširila, nebesa so se odprla; angeli so se odpravljali na betlehemske pot, doma so kropili in kadili . . . To je ona blažena ura, ko gre Marija z žalostne gore po Jezusa. Ali ga bo našla v zibelki pri Kaminu ob Ljubljani, ali v steljniku pri Rožmanovem kovaču, ali bo šla h grofovim v Bistro, morda se bo oglasila pri Tičarjevih v paški rebri. Marija, Marija!

Tako je sanjala Ančka. Svečice so dogorevale, jagode na zbodičju so čudovito zardevale, na okence je trkal svetonočni zvon, glasnik božje slave in ljubezni.

Tako se je približal zaželeni dan, ko je zapuščala Ančka nehvaležno tujino. Zjutraj je še enkrat obiskala Marjetin grob. Kito cvetja je položila nanj, lučke je nažgala, da ji bo lažje in toplejše. Kako žalostno se je vse končalo . . .

Slovo je bilo kratko in nezanimivo. Gorenjki sta jo jokaje spremili na kolodvor; zgubili sta dobro tovarišico, sami sta ostali, težko bosta prestali zimo in težave.

Domov! Noč je bila dolga. Pot se je neznasko vlekla, lokomotiva je požirala daljave. Toda svet se je neprestano odpiral, nove ravnine so se prikazovale. Šele v jutru so se zaznali vrhovi domačih gora. Sava je dobila prijetnejšo, modro barvo. Planine so se kopale v zimskem soncu, po cerkvi-
cah je zvonilo staremu letu v slovo. Zopet se je prikazala rodna zemlja, vse bela in detinska. Pod Krimom se je še vedno smehljala božja žlahta, počivajoča na treh hribčkih. Sv. Ana, sv. Jožef in Marija na žalostni gori. Ko je prevozil vlak nad Brenkarjem poslednji ovinek, se je razgrnila domača vasica s paško cerkvijo.

Na kolodvoru jo je pričakoval Tine; sani so zdrsele po zasneženi poti, kraguljčki so zopet zacingljali. Neskajeno veselje je prevzelo oba, molče sta si podala roki in se dolgo zrla. Sani so prijetno drčale po srebrnih ga-

zehl, snežena odeja se je čarobno bliščala v zimskem sončecu.

Doma se je veselje ponovilo, mati je razprostrla roki in ljubeče objela vrnivšo se hčer. Miza v kotu je bila pogrnjena z belim, prtom, sveto-nočni poprtnjak je čakal narezan. Pred jaslicami je gorela lučka. Vse je ostalo ohranjeno kakor nekdanj, belo in mično, prežeto z božičnimi skrivnostmi in ljubeznijo . . .

Pred pustom sta se Tine in Ančka vzela. Stari Kabej ni nasprotoval, blagoslovljena brazda se je razgrnila v njenem življenju. Popivanje za ženitovanjski tolar je odpadlo, tudi fantovščina in poročno slavje se na željo Ančke nista obhajala tako šumno. Kajti spomin na Marjetino smrt jo je še vedno navdajal z grozotnimi občutki!

Tujina, strašna tujina! Kod hodijo naše ljudske hčere, kam so zbežale, kje se zgublja naša kri?

Marjeta, Lucija . . .

Cvetko Vonjavec:

Družina.

*Rožni grm ognja trepetajoče raste na črni mizi ognjišča,
njegov bronasto rdeči sijaj sunkoma dolbe duplino teme.
Žametnomehka toplota je vsa prepojena z medeno se cedečim
vonjem večerje.*

*Obrazi družine krog ognja so kakor ostri, bronasti
reliefi na črnem marmorju teme,
sveta tišina jih obseva s čarom globoke miline,
davnine deviški pokoj jih je družno povezal v kolobar
zamišljenosti:*

*čas strmi vanje, skrivnost se je oblekla v njihove like.
Utrujenost dneva v njihovih udih se zgošča v sladko zamolklo
omotičnost spanca,
sanje so okitile podboje odprtih duri in čakajo vhoda v
onostranstvo podzavestnega.
Angel miru je povetil bele peroti.*

France Jauh:

Decemberske skrivnosti.

Lep je cvetoči maj s svojim zelenjem, cvetjem in ptičjim petjem, lepo je poletje, ko žari vsa narava v soncu in ko se ziblje po polju zlato morje zrelega žita; lepa je bogata jesen, ko se nam klanja sadno drevje in ko nam da zemlja svoj sad v najobilnejši meri.

A meni se zdi najlepši mesec december, ta čudoviti mesec, poln skrivnosti, poln čudovite lepote in poezije. Čeprav so megleni dnevi in dolge noči, mraz in sneg, a v naših srcih ni mraza in teme, v naših srcih je tako svetlo in gorko, če se spomnimo

dveh praznikov, dveh svetlih žarkov v adventni temini: Brezmadežnega spočetja in pa Božiča. To sta dva svetilnika v adventni temi naših duš, polna toplote in ljubeznivosti. Saj je vendar ves advent doba pričakovanja velike skrivnosti v znamenju: iz teme k luči.

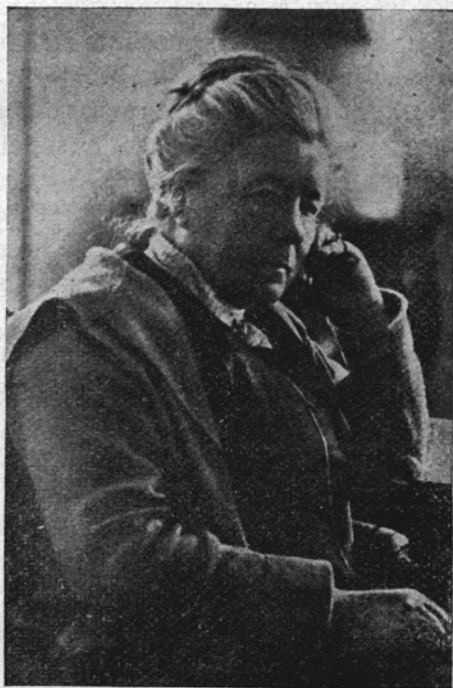
Brezmadežna zvezda vodnica na morju našega viharnega življenja. Kako srečni smo, če Ti sledimo, kako nesrečni, če Te zapustimo! Tedaj nas poiščeš, kot skrbna mati svoje izgubljeno dete in nas dvigneš. In vrnemo se k Tebi, ki imaš za izgubljene sinove in hčere vedno tolažilno besedo in dobrotljivo srce. Saj Ti si naša posredovalka pred Svojim Sinom, izprosi nam usmiljenje pri njem.

Božič, biser adventa. Brezdvomno najlepši praznik v letu. Praznik miru. Mir, bodi pozdravljen blaženi mir, ki ga tako manjka danes na svetu! Saj je vendar dušni mir naše največje bogastvo. Brez Boga v našem srcu ni pravega miru. Mir v naših dušah, mir po družinah, mir v državi, mir med narodi, to naj bo naš ideal. Toda zastonj se trudimo doseči ga brez krščanske ljubezni do bližnjega.

Zbrali se bomo ob jaslicah, simbolu božje ljubezni do nas in se vtopili v spomin na davne dni pred 1933 leti, ko so betlehemski pastirji čuvali svoje črede na poljanah nad mestom, pa jih je sredi noči presenetila svetloba in petje angelov: Slava Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje. Kakšna radost in veselje!

Radovali se bomo z radostjo pastirjev in v naša srca se bo naselila ljubezen do bližnjega.

O sveti večer, večer veselja in blaženosti! Nobena pot se mi ne zdi tako lepa kot k polnočnici, ko je v bele snegove začaran gozd. In o polnoči. Nikdar ni v cerkvi tako lepo kot pri polnočnici. Kako čudovito bodo žarele lučice in donele orgle in zapeli bomo: Božji nam je rojen sin, radujmo se ...

Selma Lagerlöf, ki je 20. nov. praznovala 75 letnico. (Glej Vigred 1931 stran 73!)

Povest o kipcu.

Tone je skrbno shranil spominček, katerega mu je dala Mimica ob zaključku sv. misijona. Majhen bakren kipec njegovega patrona je bil to, v svetli leseni škatljici. Preden sta se razšla v sončnem predvečerju marčevega dne, mu je deklica stisnila roko in rekla s toploto in iskrenostjo v besedah: »Vzemi to za spomin od mene! In če ti bo kedaj hudo pri srcu in težko v življenju, se spomni nanj in izmoli očenaš. Boš videl, da ti bo potem lažje.«

Mimica je globoko verovala v to, kar je rekla. Tone pa je shranil spominček samo zato, ker je ona tako želela, in ker jo je imel rad. Drugače pa mu je bilo popolnoma vseeno. — Sv. Anton v leseni hišici! No, pač, mala otroška igračka. Človek bi se navsezadnje še malo nasmejaj vsemu temu. Saj je vse to tako strašno nedolžno in naivno! Za fante taka stvarca pač ni. Eh, pa naj bo! Mimica tako želi, njo pa ima Tone neskončno rad. Če bi ga nekoč zapustila in šla za drugim, potem pač ne vem, kaj bi se zgodilo! Umril ne bi, a v duši bi bil nesrečen do smrti. — O ti sladka, plavooka mačica dolinske vasice!

V julijske dni je žgalo sonce z vso močjo. V jezera rumenih žitnih polj je metalo svojo žarko luč in v jezero mladega zelenja senožeti. Kajti bil je čas, ko se strn žanje, in se senožeti, pokošene šele pred mesecem, znova bohotijo v žametnem zelenju.

Tone je jedva pričakoval večerov. Ves razpaljen in razgret je v mraku prebродil široko belo cesto in se preko brezovij in stelnikov spustil v dolino. Eno uro — kaj je bilo to njemu! V dolini ga je čakala hladna vodica in pa Mimica je bila tam doma. Sicer je ni mogel videti, kadar bi jo bil hotel, pa vseeno. Vsaj mimo njenih vrtov je šel, in če je hotel, si je lahko utrgal rdeč cvet z njenih prepolnih gredic. O, kar zavriskal bi bil, če se je le spomnil nato! Gorjanci ne bi bili dovolj visoki, če bi se mu bilo zahotelo skočiti preko njih v sličnih trenutkih. Še svet se mu je zazdel v hipih pretesen in premajhen, tako prepolna mu je bila včasih duša.

V nedeljo, ko je šla od maše jo je dohitel in ji obljubil:

»V četrtek zvečer ti prinesem rib. V Kolpi jih bom naložil. Ali so dobre ribe, Mimica?«

»Še vprašaj! Saj bi smrt pojedla v njih, samo da jih imam. Le kar prinesi mi jih!«

Potem sta se zamislila obadva:

»Ampak, kje naj jih pustim? V hišo ne smem; zunaj kje ... bi jih morda kaka žival iztaknila.«

Nista se mogla domisliti ničesar pametnega. Potem je končno dejala ona, ko sta bila že čisto blizu njenega doma:

»Veš kaj! Vodnjak bo za to primeren. Ribe deni v vedro za vodo in ga obesi v vodnjak. Vrata nato zapri. Zjutraj bom zgodaj skočila ponje.«

»Dobro; v četrtek zvečer torej. Z Bogom, dušica!«

Stisnil ji je roko in odšel po kameniti poti. Mimica pa je stopila v hišo in skozi okno dolgo zrla za njim in mislila zasanjano:

»V četrtek pride. Ne bom šla spat dolgo, dolgo. Skozi okno bom gledala, da ga vidim vsaj za bežni trenutek in rdeč nagelj mu bom vrgla v zahvalo. Potem bom vso noč sanjala samo o njem.«

Dolgi so bili dnevi, predolgi. Žarkost je vstajala iz prebelih cest, in nisi se smel ozreti z odprtimi očmi v njih jarko belino. Razpaljene so bežale v nedogled in na poljih ob njih so življenja kar medlela in so se žanjice topile v znoju.

Mimica pa ni čutila vsega tega. Saj pride nocoj in morda se bo ustavil pod njenim oknom. Sicer ni tega še nikdar storil. Zabranila mu je kaj takega, a vendar ... Saj ni bila ta zapoved izrečena čisto po njeni volji; one! Nekaj je pač morala reči, ko jo je poprosil, če sme priti.

V večer se je nagibal dan. Skoro tekla je s polja, tako mnogo je imela dela doma. Ko je zajemala vodo je mislila:

»O ti sladke ribice, kako boste jutri dobre! Škoda, da ni moj Tone taka ribica! Kar pojedla bi ga, tako rada ga imam.«

Zvezde so migljale skozi krone dreves pod oknom. Deset ura. Mimica je bila izmučena, a zaspati ni mogla. Ni hotela. Rahlo je slonela pri oknu in prisluškovala ... Nič. Le v dalji nekje so peli fantje in Kolpa je šumeal pri mlinu. Za hip jo je premagalo, a je nato oči odprla še bolj in pobrala nagelj, ki ji je zdrsel v naročje.

Skozi ozračje je zaveslal vonj sveže pokošenih deteljišč in strnišč. V mrakove vrtov se je pogrezal in si preko slamnatih streh iskal poti v polja in stelnike. Tam se je spajal z dihom preoranih njiv in se kot blagoslovljena molitev razgubljal v vsemirje.

Minute so tonile kakor kaplje: tiho, rahlo, neslišno ... Za njimi so se izgubljale misli, ki so postajale čudno rahle in medle. Tako rahel je cvet odcevele vrtnice; če le dahneš vanj, se osuje.

Enajst ura ... Fantje niso peli več. Le Kolpa je šumela in nekje je od časa do časa zalajal pes ...

Skozi okna so sijale zvezde. Na rdeč cvet ob deklčinih negibnih nogah so sipale svoj moten blesk in si šepetale ...

(Nadaljevanje.)

Sveto leto ob 1900 letnici Odrešenja 1933

Jože Podslivniški:

Po strmi poti žiljenja.

»Ljuba mamica, moje mesto je sedaj samo pri tebi, Mariji in Pavlu! Za vas skrbeti — nadomestovati rajnega očeta — to je sedaj moja edina življenjska naloga in dolžnost.«

Mati ji je položila roko na čelo in ji govorila: »Bog naj te blagoslovi in tvoj rajni oče!«

Pavla je veselo vstala in poljubila uvelo čelo.

Pozno v noč je odšla Pavla v svojo sobo. Težke boje je morala bojevati s svojim mladim srcem, ko je vse mesto snivalo sladki sen... Sklonila je glavo k nogam trpečega Zveličarja in goreče molila...

Prvi jutranji žarki so se usipali v Pavlino sobo in jo prebudili iz sladkega sna ob Zveličarjevih nogah.

— — —

»Marija, kje sta vendar ostala tako dolgo naša ljubljenca? Že zdavnaj bi morala priti.«

Pavla ji je prijazno odvrnila: »Ljuba mama, potrpi še nekoliko! Marija je tik pred maturo in ima daljši pouk kot poprej. Naš pridni Pavel pa poučuje zdravnikovega sina v računstvu.« Pogledala je na uro in rekla: »Kmalu bosta tukaj.«

Bolnica se je počasi dvignila in zopet legla ter kmalu zaprla oči.

Pavla je stopila k postelji in odela materi ramena, nato je sedla poleg postelje in motrila materino obličje.

Uboga mati! Koliko je že prestala! Dan za dnem na bolniški postelji med štirimi stenami in že toliko let! Vedno je bila tiha in potrpežljiva, toda sedaj, ko vidi okoli sebe svoje ljubljene otroke, se ji zvedri čelo od veselja.

Pavli pa se je krčilo srce od bolesti.

Ah, ta tri leta! Koliko notranjih bojev, ki jih nihče ne sluti, koliko odpovedi! Vse je žrtvovala, tudi lastno srečo, samo da bi pripomogla sestrici in bratcu do cilja, po katerem sta tako hrepenela. Pavla je sklenila, da vztraja na strmi poti, čeprav bi prišli še hujši boji. Skrbno je vodila gospodinjstvo, delala in skrbela za vse. Njena zasluga je, da je obiskovala Marija učiteljišče in Pavel gimnazijo. Kako je zmogla Pavla vse to z neznatno pokojnino, je bila vsem velika uganka. Nihče ni vedel, da je vsak dan pozno v noč pridno šivala in vezla, prepisovala sodne spise, samo da je dobila denar za vsakdanje potrebe.

Ivan se ji ni več približal. Če sta se slučajno srečala na ulici, jo je hladno pozdravil. Tega je bila Pavla zelo vesela. Kasneje se je preselil v drugo mesto in se poročil s hčerko bogatega zdravnika.

Z veseljem je čitala Pavla to novico v časopisih. Hvala Bogu, da je našel novo srečo! Sedaj šele bo mogla v miru živeti in slediti z ljubeznijo svoji veliki dolžnosti. Bog naj mu da srečo in blagoslov!

Mati se je prebudila. Istočasno je zapel hišni zvonec. Na hodniku je bilo čuti hitre korake.

»Mama, slišiš, sta že tukaj!« je veselo vzkliknila Pavla in skrbno prijel mater za roke.

Vrata so se naglo odprla.

»Mama, Pavla, sedaj smo pa že končali s šolo! Kako je s teboj, ljuba mamica?« sta hitela spraševati.

Otroka sta sedla k materini postelji. Vrstili so se pogovori in spravevanja o učenju, nalogah, načrtih in upih.

»Pomisli, mamica!« je pričel Pavel. »Gospod škof, ki je bil prijatelj našega očeta, me je poklical danes k sebi in dejal, da je iz listin dognal, da smo z družino B. v sorodu in da imamo pravico do njihove ustanove. Tri leta bom lahko dobival podporo.«

»Hvala Bogu, to je pa dobra novica!« je vzkliknila vsa vesela Pavla. Materine oči so zablestele od veselja.

»To pomoč je gotovo izprosil naš dobri oče«, je pošepetala Pavla veseli materi.

»Jaz imam tudi lepo novico«, se je oglasila Marija. »Gospodična Martina mi je preskrbela službo v nekem oddaljenem samostanu. V osmih tednih grem že lahko v službo kot učiteljica. Kaj se ti zdi, mamica? Tako sem vesela, da bi kar poskakovala od radosti. Sedaj ti bom lahko veliko pomagala.«

»Žal, da moraš tako daleč, ljubo dete«, ji je odvrnila mati. »Torej ne moreš dobiti v bližini take službe?«

»O mama, saj te bom kljub temu lahko večkrat obiskala, tako daleč pa vendar ni. Samostanski mir me tako vleče ...«

Pavla je plaho pogledala sestrico. Takoj je uganila, da jo vabi in kliče poklic: služiti Bogu daleč proč od šumnega sveta.

»Mama, pusti jo, naj le gre, če ima veselje!« se je oglasila Pavla.

Marija ji je hvaležno stisnila roko.

»V samostanu bodo naredili iz tebe še nunico«, je šaljivo pripomnil Pavel.

»O, ti porednež, česa si vsega ne izmisliš,« mu je v veliki zadregi odvrnila Marija.

»Saj bi ne bila to nobena nesreča, Marija«, se je še pošalil bratec.

Pavla je spoznala sestrično zadrego, zato je hitro preokrenila pogovor v drugo smer.

»Pavla, prosim te, ali bi hotela z menoj še nekaj ponoviti? Tako mučno mi je! O, da bi bila matura že enkrat za menoj!«

»Iz srca rada ti pomagam. Po večerji te bom izpraševala.«

»Pavla, ali bi mogla tudi meni kaj pomagati pri zgodovini? Ah, ne, Pavla! Saj nimaš časa.«

»O, Pavel, imam ga, imam.« Nežno ga je pogladila po krasnih kodrih.

»Sedaj čitaj kaj lepega in zabavaj mamico! Z večerjo bom kmalu gotova.«

Po večerji, ko je Pavla skončala z bratom in sestro učne snovi, tedaj njeno delo še ni bilo dovršeno. Sedla je k materini postelji in pridno šivala staro obleko, pri tem pa ljubeznivo tolažila bolno mater.

»Pavel potrebuje nove obleke in prav tako tudi Marija, toda kje naj vzamem toliko denarja?« je skrbno premišljala Pavla.

»Jutri zjutraj moram temeljito premisliti, za danes je zadosti«, se je tolažila.

Ko je končala s šivanjem, so že vsi sladko snivali. Pavla je hotela k počitku, tedaj pa je napadla mater nočna slabost. Čula in bdela je ob materini postelji pozno v noč ...

»Pavla, popravi mi blazino! Daj mi piti! Ne, ne vina, limonado bi rada. Ljubo dete, daj mi kapljice in praške! Prinesi mi knjigo: »Hoja za Kristusom«! Prosim te, spremeni mi obkladke! Ah, otrok, koliko dela imaš z menoj! Ali še ni jutro? Pavla, prečitaj mi eno poglavje iz »Hoje za Kristusom«!« — Take in podobne prošnje so se hitro vrstile, Pavla pa je z veliko potrpežljivostjo in ljubeznijo ustregla sleherni želji in prošnji.

Tisto noč je mati za vedno zasnivala, o čemer pa Pavla niti slutila ni. Bila je mnenja, da jo je premagal spanec in je tiho odšla.

Tiho je bežal čas. Leto je sledilo letu. Vsako pa je pustilo sledi za seboj in zahtevalo novih žrtev.

Pavla je sedela ob oknu in razmišljala. Roke, na katerih so se poznali sledovi trdega dela, je imela prekrižane. Sedaj bo lahko počivala, saj nima nobenega več, za katerega bi morala skrbeti in delati. Okoli nje je nastala grobna tišina. V duhu je gledala rajno mater in premišljevala njene poslednje besede: »Bog te blagoslovi, ljubo dete.«

Marija se je bila med tem prostovoljno odrekla svetu in se odela s samostansko haljo. Pavel pa se je posvetil vzvišenemu delu v vinogradu Gospodovem in kmalu bo stopal k oltarju kot duhovnik. S tem se mu je izpolnila tiha in vroča želja, katero je že dolgo gojil v srcu.

Pavla je sedaj zvesto izpolnila in dokončala svojo veliko nalogo. Nedopovedljivo težko ji je postajalo, ko je z materino smrtjo usahnila pokojnina. Grozile so ji težkoče visoke kot gore. Že ji je začel upadati pogum, ko je zrla v megleno bodočnost. Sklenila je, da bo vse storila, da pripomore bratcu do vzvišenega cilja.

Pavla je zmogla tudi to žrtev. Delala je noč in dan. trpela je in se vsemu odrekla. V letih muke in trdega dela se je precej postarala. Njene oči so bile brez življenja, lasje so se ji pobelili, čeprav je imela šele petintrideset let. Velike skrbi in pomanjkanje je izčrpalo njene moči in ji nakopalo težke bolečine.

Tudi muka ima svoj konec! Pred enim tednom je Pavel v tihi samostanski kapeli, kjer je Marija sedaj — sedaj s. Elizabeta — zanj goreče molila, daroval prvo sveto daritev. Kakor angel je stal pred oltarjem! Pavla ni mogla niti oči obrniti od njega, tako ga je gledala. Solze sreče in veselja so ji zalivale oči. Ko je prejela iz njegovih rok Kruh Življenja in ko je zvečer, kakor nekoč kot otrok, naslonil glavo na njeno ramo in ji šepetal hvaležne besede, tedaj je bila za Pavlo najsrečnejša ura njenega življenja ...

Mladi duhovnik je ostal nekaj tednov v rojstnem mestu, potem pa je šel kot kaplan v bližnje mesto. Prosil je Pavlo, naj gre z njim in naj se ne loči več od njega.

Po življenjskih viharjih in bojih v varen in tih pristan!

Ko je sedela Pavla zvečer sama v sobi, jo ni hotela zapustiti mučna skrb. Čutila je, da leži še ena senca na sreči njenega brata, katero pa ji prikriva. Večkrat je opazila, kako je zamišljen in otožen. Na njena skrbna vprašanja je samo zmajal z glavo. Ni mogla uganiti, kaj ga teži. Zakaj pa se vedno izmika vprašanju o bodočnosti? Saj je poprej vedno rad govoril o svojih načrtih! Zakaj je postajalo Pavli tako težko pri srcu? Kakšni viharji se približujejo? Pavla je tiho sklenila roke in priščno molila.

Kmalu nato se je vrnil Pavel s sprehoda. Pristrčno jo je pozdravil, toda sestri ni zginila bol iz obličja. Mirno je motrila njegove blede poteze na obrazu. S tresočim glasom mu je rekla: »Ljubi bratec, ti veliko trpiš! Ali mi nočeš zaupati svoje boli?«

Pavel je zardel in jo skušal potolažiti: »Sestra, ti vidiš strahove tam, kjer jih ni. Česa naj mi manjka? Saj sem vendar pri tebi.«

»Ne, Pavel, ti mi svojo bol prikrivaš!«

Pavel je sedel k njej, jo prijel nežno za roke in dejal: »Ljuba Pavla, nočem ti povzročiti boli, toda ...« V duši se je vnel hud boj. Povesil je glavo in umolknil. Čez nekaj časa je nadaljeval: »Pavla, ljuba sestra, ne bodi huda na me, če ti razodenem resnico!«

»Ne, ne, bratec, le govori!« je odvrnila sestra.

»V misijone bi rad šel. Neutešeno hrepenenje me žene tja. Želim oznanjati božjo besedo in ponesti luč Resnice ubogim poganom. Čutim v srcu božji klic. Toda ne! Tega vendar Bog ne more zahtevati od mene! To bi bila trdost do tebe, ljuba sestra. Za vse, kar sem in imam, se moram zahvaliti tebi, ki si za me vse žrtvovala. In če sedaj odidem tja, ti zrušim veselo upanje. Ne! Tega ne more Bog zahtevati od mene! Bodi mirna, mi-dva ostaneva vedno skupaj.«

Pavla je močno pobledela. O, Bog, ali je to plačilo za njeno ljubezen? Ali ni žrtev že dovolj?

Ko se je Pavla ozrla na brata, je njemu žarel obraz. Ni se mogla premagati, zato mu je rekla: »Pojdi, ljubi brat, če te kliče Bog in oznanjuj Njegovo blagovest!«

»Pavla! Preljuba Pavla, jaz te ne smem zapustiti!«

»Ne skrbi za me, dragec! Marija mi je že preskrbela v samostanu majhno sobico, kjer bom lahko v miru živela.«

»O, Pavla moja plemenita, pogumna in velikodušna sestrica! Bog te blagoslovi za tvojo ljubezen!«

V vroči hvaležnosti jo je objel in poljubil. Trpka bol je izginila iz njene duše in solzam je sledilo veselje.

Kmalu se je približal dan, ko je Pavla poslednjič v življenju videla brata. Stala je z njim v pristanišču, kjer je čakal na parnik, da ga odpelje v tujino. Poslednji popotniki so stopali na krov ladje. Trenotek ločitve je bil tu.

»O, Pavel, ljubi Pavel, moli za me in če boš slišal, da sem umrla ...« Dalje ni mogla govoriti.

»Zbogom, preljuba Pavla! Hvala ti za tvojo veliko ljubezen in požrtvovalnost! Oče in mati in sestra si mi bila. Bog ti povrni in v Njegove roke te izročam; On naj te blagoslovi in čuva ...«

Mladi misijonar ji je naredil na čelo znamenje sv. križa, ji stisnil roko in poljubil ter odhitel na ladjo.

Z žarečimi očmi je gledala sestra ponosni parnik, dokler ni zginil na prostrani morski gladini.

Pavel je položil usodo svoje drage sestre v božje roke, ko se je poslavljal od nje. In božja roka jo je kmalu sprejela za vedno.

Po bratovem odhodu jo je napadla huda pljučnica. Ni minilo pet dni, ko je že ležala na mrtvaškem odru.

»Gospod, vzemi me k sebi!« so bile zadnje besede utrujene romarice. Njeno veliko delo je bilo dokončano, njena življenjska naloga dovršena.

(Konec.)

— n:

O novem stanovanju.

O kuhinji.

(Konec.)

Kuhinja je gotovo eden najvažnejših stanovanjskih prostorov in je zato potrebno tem temeljitejšega preudarka tako v izberi prostora v celotni zgradbi kot pri ureditvi notranje opreme. Pri preprostih družinah bo s kuhinjo združen dnevni prostor in često tudi jedilnica. V vseh teh primerih mora biti kuhinja dovolj velika. Gospodinja naj ima v bližini štedilnika vse, kar je potrebno za kuhanje, — ostali del kuhinje pa naj bo prost in namenjen onim, ki nimajo pri gospodinjstvu ničesar opraviti. Predvsem so to otroci, ki jih mora nadzirati gospodinja pri svojem delu.

Oglejmo si glavno opremo, ki spada v kuhinjo! Štedilnik — njegova velikost zavisi od gospodinjstva, nikdar pa ne štedimo s prostorom. Vsak rad hitro in v redu opravi svoj posel, majhen štedilnik s prenatrpanimi lonci pa povzroča zakasnitev in česte nerodnosti, ki si jih moremo prihraniti, ako si nabavimo primerno velik štedilnik s pripravami, ki nam olajšajo delo. Pri štedilniku naj bo dovolj svetlobe, stene naj bodo čiste, kar dosežemo s tem, da jih pobarvamo z belo oljnato barvo ali pa jih obložimo s keramičnimi ploščicami — v obeh slučajih moremo stene umiti z vodo, ostanejo čiste in napravljajo lep vtis. Omara, ki jo postavimo v kuhinjo, nam zavzame prostora; v novih stanovanjih jih zato navadno vzdiamo v stene. Splošno naj bo vedno že v naprej določeno v novih stanovanjskih prostorih, kam sploh postavimo posamezen del pohištva, da nimamo težav radi nerodno postavljenih vrat in oken. Z vzdivanjem pohištva (omare, police, knjižne omare itd.) pridobimo na prostoru in svetlobi, ki nam jo jemlje vsako pohištvo. Zelo važen del kuhinjske opreme je pomivalnik — narejen naj bo iz dveh pocinkanih posod za toplo in mrzlo vodo s pripravo za ocejnanje posode.

O shrambi.

S shrambo moremo zelo razbremeniti kuhinjo. Ker je to navadno le majhen prostor, postavimo vanj samo police raznih višin, ki jih že v naprej določimo, za gotove namene, da vporabimo na ta način kar najboljše prostor. Shramba naj bo dostopna iz kuhinje, razsvetljena z malim oknom, poleti zamreženim, da ne pridejo blizu muhe.

O kopalnici.

K stanovanju spada nujno tudi kopalnica, ki jo posebno pogrešamo v starih stanovanjskih hišah. Pri novih stavbah, pa naj je to najpriprostejša delavska hišica, najdemo povsod kopalnico kot dokaz, da to ni nikaka luksuzna naprava, temveč higijenska zahteva, potrebna delavcu in obrtniku enako ali celo bolj kot uradniškemu človeku. Ako ne zmoremo solidnejših naprav s pečjo (plinsko ali električno) zadostuje, da imamo kopalno kad in umivalnik z ogledalom in polico za toaletne potrebščine.

O razsvetljavi.

V vseh novih stavbah, še posebno v stanovanjskih, stremimo za tem, dati stanovanju čim več svetlobe in zraka. Zato so okna velika, predvsem široka, najboljše

razmerje širine proti višini je 3:2, ker izkoristimo svetlobo mnogo bolj s širokimi okni kot pa z visokimi.

Zelo priljubljena so okna v vogalih tako, da obsegajo dve pravokotni steni. Nekateri so šli celo tako daleč, da so napravili cele stene steklene. Vse to kaže stremljenje, pridobiti stanovanjskemu prostoru čim več svetlobe — isto velja tudi za umetno razsvetljavo. Prednost dajemo seveda električni razsvetljavi, ki nam omogoča, razsvetliti prostor na najrazličnejše načine, obenem pa prilagoditi svetiljke celotni opremi. Očem najprijetnejša je indirektna svetloba, to je takšna, pri kateri se svetlobni žarki odbijejo od stropa ali stene, ki morajo biti pobarvane, in pridejo tako še le posredno do naših oči. Taka svetloba je enakomerna in se približuje dnevni. Ta način pa je razmeroma drag in ga bo težko uporabiti v manjših stanovanjih, kjer rabimo svetlobo le v gotovem delu prostora. V takih primerih si šabavimo medle svetilke, ki jih dobimo v najrazličnejših oblikah, ki so v okras sobi in dajejo prijetno homogeno svetlobo. Take svetilke uporabljamo predvsem v spalnicah, pri čitanju in podobnem delu. V prostorih, kjer rabimo močno luč kot so delavnice, kuhinje itd., uporabljamo navadne žarnice, vedno pa toliko močne, da ne utrujamo po nepotrebnem svojih oči. Štednja v tem primeru je najmanj na mestu.

Ostale vrste razsvetljave (plinska, petrolejska, acetilenska itd.) so slabe, ker se razvijajo pri zgorevanju gorilnih snovi plini, ki škodljivo vplivajo na človeški organizem. Žal pa smo v mnogih slučajih, posebno na deželi navezani na razsvetljavo te vrste, ker nimamo druge. Nekoliko si vendar moremo pomagati s primernimi popolnejšimi svetiljkami kot so navadne petrolejke.

Končno naj omenim še enkrat, da imejmo pri izberi pohištva in opremi našega stanovanja pred očmi vedno le to, čemu naj služi in da opremimo stanovanje vedno po svojem preudarku, tako da smo z njim najprej sami zadovoljni. Držimo se samo glavnih načel, ki so bila nekoliko razložena v letošnjih številkah. Pohištvo je kupljeno enkrat za dolgo vrsto let, kljub temu pa mora biti času primerno in tako, da je uporabno tudi drugod, ne samo na enkrat določenem mestu in da ga je mogoče dopolniti. Vedno bolj se uveljavlja nizko pohištvo in se bo v bodoče še bolj, ko se bodo tudi stanovanjski prostori sami znižali. Vse drugo, kar se nahaja v naših sobah, naj bo izraz našega miljeja, slike naj bodo vsaj neke vrednosti, ako ne zmoremo dragih originalnih, vedno pa domače iz našega življenja, naših polj in planin.

Zavedajmo se, da vpliva na nas celotno okolje, v katerem živimo, tako naša družina kot stanovanje s celotno opremo. Vse to nam ustvarja ali prijetno bivanje, da ostajamo radi doma, ali pa nas odbija, da bežimo iz stanovanja in si poiščemo prostora drugod — v kavarnah ali gostilnah. Ustvarimo si zato s pravilno ureditvijo stanovanja tudi prijeten dom, da more biti življenje v njem lepo.

✦ Kolodvorski misijon. ✦

Da ne bodo naše čitateljice vedno čitale le poročila o našem Kolodvorskem misijonu, priobčujemo danes prevod iz ženske revije »Poljska žena«, ki je nedavno posvetila celo številko boju proti brezčastni trgovini z belim blagom in nudi v zelo živih slikah nekatere drobce iz dela Kolodvorskega misijona na Poljskem, ustanove, ki žanje po vseh krajih svojega delovanja velike sadove.

Varšava. Ob večeru prihajajo vlaki velikih prog drug za drugim iz Lodza, Katowic, Krakowa, Gdanska, peroni bučijo in odmevajo.

Če obstaneš in gledaš ta vrvež, vidiš — vsak obraz je različen in vsak plašč je drugačen. Ko pa postaja gneča večja in gledaš, so ti vsi obrazi

slični in vsi plašči podobni. Za vsak obraz lahko rečeš, da si ga mimo-bežno nekaterikrat že videla, da se ga spominjaš in vsak obraz takoj zopet pozabiš. Dama v temni obleki, vidna po belo-rumenem traku, je edina, ki je z neverjetnim napisom na tem traku med vsemi temi sličnimi obrazi kakor priplavala iz globine na gladino, natančno ona dama, h kateri je obrnjen obraz mladega kmetskega dekleta, — okoli rok ima ovito vrstico povezane škatlje, ki jo drži kot vso prtljago, in h kateri je obrnjen obraz druge žene, brez dvoma kmetice z naprej počesanimi lasmi, z ruto na glavi in še obraz dekleta, mestno oblečenega, ki se, kakor je videti tu popolnoma tujo počuti. Z rešnim licem in paznim očesom hodi mišijska dama mimo gneče ljudstva, ki se zbira.

»Morda ne poznate Varšave, gospa? Ali vam je treba na kak način pomagati? Ali greste zelo daleč, gospodična? In popolnoma sama?«

Glej tam tri zelo mlade, ki prihajajo! Z dežele so brez dvoma; vendar si skušajo nadeti obraze, da bi bile videti mestne. Nastopati hočejo z vso gotovostjo. Zaščitna dama se jim približa: Ali morda potrebujejo pojasnil? Kam gredo in ali poznajo mesto?, jih vpraša.

»Čemu se zanimate zato? Gremo, kamor treba, da gremo in pod dobrim varstvom smo.« Naglo se pomešajo med gnečo popotnikov. Misijonska dama ne zgubi poguma; približa se drugi, oblečeni v preprosto krilo in tesen plašč. Nosaj vodi deklico s paketom, zavitim v časopis. Mlado dekle z jasnim obrazom, potem pa še dve drugi.

Nemo hodijo preko prog in peronov, malo pomirjena sledi vsa ta gruča misijonski dami do male pisarne. Zaklenjena vrata so dobro vidna po beli in rumeni barvi. Pred vrati že stoji žena šoferka, oblečena v usnjen suknič in ženska z zmečkano nogo, nosi odznak tretjerednice in še druga, ki išče službo in še druga in še druga . . . Dama potegne ključ iz globokega žepa sivega plašča in majhen prostor se hipoma napolni z ženami, s skrbmi, z vprašanji, z legitimacijami in razgovori.

»Ničesar nimam razen rojstnega lista.«

»A jaz sploh nimam ničesar.«

»V zavetišču bi želela prenočiti, prosim, kje pa je zavetišče?«

»Tu bi rada shranila svoje stvari.«

»Dela sem prišla iskat.«

»V Targovo ulico bi rada šla; moja sestra je tam v službi.«

»Na Vilenski kolodvor bi.«

»Prosim, kje je ulica Sieplo?«

»Vaše ime? Vaše listine? Vi boste prenočili v zavetišču. Jutri bomo videli. Zlota ulica, 60? Pozno je, sami ne najdete tja, jutri Vas pospremim. Vi stopite na tramvaj št. 16. Radi službe bomo jutri videli. Vi boste šla jutri zjutraj v Mazowsko ulico. — In Vi gospa?«

V solzah se približa zelo mlada žena, kmetica, ki ničesar ne razume. Na rokah nosi otroka, zamotanega v štirioglat robec. Težko breme jo sklanja naprej. Komaj 18 let bo stara; v zadregi je. Odkod prihaja? To jutro

je dospela iz Ponucovke. In čemu? Da bi moža poiskala. In ta, kje je? — Dolga je zgodba, zapletena in zavozljana, silno žalostna in razvlečena, ki na videz nima ne začetka ne konca. Žena jecljaje pripoveduje: Bila je, kakor da bi bilo danes, nedelja. Vrnil se je iz cerkve in je rekel, da je srečal nekoga in da bi šel v Varšavo v Zloto ulico dela iskat. Rekla sem mu: pa pojdi! — Zbrala sem mu vse stvari. Vzel je pernico, rjuhe, dve srajci in kar je bilo še treba. To se je zgodilo neke nedelje in odšel je nekega torka.« »V torek, od tedaj je torej tri dni?« — «Ne, od tedaj je dobra dva meseca. Neke nedelje mi je rekel: Šel bom v Varšavo v Zloto ulico delat. Tako mi je rekel in v torek je odšel. — Pisal bom, je rekel.« — »Ali je pisal?« — »Ni pisal«. Oči 18 letne žene zalijejo solze in roki pozibavata svoje breme enakomerno tja v en dan, kakor da hočeta utešiti zamolklo ihtenje, ki prihaja iz štirioglatega robca. Pa nič ne pomaga, otrok začne jokati; mati mora sestiti, da ga nadoji. Žene v gruči s sočutjem šepetajo med sabo. Dama Kolodvorskega misijona pomisli. — »Imate li poročno pogodbo?« — Zgodba o nedelji in toroku se zastavi. Tope oči pozabijo jokati, pogled ji je nemiren in nezaupljiv. — »Kako bi vedela? Poročila sva se v cerkvi.«

»Vse, kar je mogoče storiti, je, da se vrnete v P.; druge možnosti ni.« Jasno je, da v Kolodvorskem zavetišču ne bo mogla spat z otrokom, ki bi motil ostale potnice, treba jo bo pospremiti v oddaljeno zavetišče v mestu, samo počaka naj.

Žena šoferka, z novim usnjatim jopičem in pokrita s čepico stopi v ospredje. Rumene čevlje nosi, in neporočena je. Močna je in zdrava. Oči so ji dobre in poštene. Ima poklic. Prišla je, da poišče naslov stanovanja, kjer bi prebila nekaj dni, čas, v katerem bo iskala službo. Dela, da živi. Takihle žena potrebuje svet.

»Ne jokajte! Z mano pojdite, spremim Vas v Zloto ulico; prenočišče bom plačala sama. K vragu vsi možje!« — Z močno roko je prijela žrtev razruvane družine, ki je venomer upirala oko spomina v tisti nepopravljivi torek. Krepko jo je porinila proti vratom, vsa močna in dobra. In sedaj gresta predstaviteljici dveh različnih svetov.

Prihajajo drugi, da si preskrbe naslove, informacije, opozorila, navodila, nekaj jih odhaja prenočevat. Zagotovljeni so svoje eksistence, po zaslugi nekaterih, ki čujejo nad njimi; osrčeni so od možnosti, da se jutri ali kak drug dan lahko vrnejo prosit pomoči in sveta. Vsi, ki bodo nadaljevali svoje potovanje odhajajo, da pričakajo vlak. Vsi, ki bodo prenočevali v Kolodvorskem misijonu, se usmerijo tja. Mali prostor se prazni. Gospa Kolodvorskega misijona zaklene vrata in se usmeri proti čakalnicam.

Večerni vlaki so odšli. Promet je prekinjen za nekaj trenutkov. Velika čakalnica je pomirjena, a ne spi. Polna je ljudi, njihove prtljage, polna pričakovanja. Ne daleč od blagajne, od shrambe za prtljago in bufejev je gruča. Izkušeno oko Kolodvorske dame takoj razloči one, ki pričakujejo vlak, od onih, ki oblegajo blagajne, ne da bi kupili vozne karte, kakor tudi one, ki postavajo okoli shrambe za prtljago, ne da bi bili dali shraniti prt-

ljago. Točno razlikuje one, ki ne odpotujejo in se tudi od nikoder ne vračajo. Pozna one, ki takoj izginejo, kakor hitro jih pazljiveje opazuješ; a prav kmalu se prikraejo na dan pred kako drugo blagajno v drugem kotu, pred drugim bufejem. Iz okolice so ti stari postopači. Dobro jih pozna kolodvorska pomočnica in oni njo. Kadar jih zagleda, izginejo. Z vajenim očesom pogleda v čakalnico in se napoti k deklici v temni obleki, ki je plašna in nepremična, kakor bi bila pribita na klop. Na kolenih drži skatljico. »Ali čakate na vlak, gospodična? Kam greste?« — »V B. ob dveh.« Približa se nosač; vrl, prileten, pošten in brkat mož. — »Jaz jo čuvam, poskrbel ji bom prostor na vlaku. Neki postopač jo je že obkroževal. Toda pregnal sem mu zvedavost. Bodite brez skrbi, gospa!«

Mirno je Kolovorska pomočnica nadaljevala pot v ovinkih skozi čakalnico. Nekaterim gručam se umakne, skozi druge si utre pot. Stojte pred pisarno za pojasnila, se marsikateri odstranijo na njen pogled. Nosači jo zro s simpatijo, železniški uradniki jo pozdravljajo ...

Usmeri se proti mali pisarni, da bo večerjala. Po enajsti uri je še cela vrsta poznih vlakov. Silno utrujena se ustavi pred vrati. V širokem žepu svojega plašča najde poleg ključa še pismo; ovitek je že zamazan. — Prijateljsko Vam svetujem, da nehate vohuniti po čakalnicah in da se nehate brigati za tuje opravke, iz katerih izvirajo le velike neprijetnosti. Še Vam svetujem z najboljšim namenom, da ne bo prepozno, sicer bo za Vas veliko slabše in to po Vaši lastni krivdi. Vljudno se Vam bližam in nasvet, ki ga dajem, je dober. Prosim Vas preudarite in ne šalite se! —«

Mirno položi kolodvorska dama pismo na mizo. Za trenutek razmišlja, kdaj je že zadnjič dobila enako preteče pismo. Par mesecev je že od tedaj. Toda čas hiti; mislim je treba pristriči krila.

Na omarici v kotu zapali pečico s petrolejem, razvije papir s kruhom in prekajenim mesom. Preden bo čaj gotov, lahko zabeležim one, ki so dospele in zdaj spe v zavetišču. Do prihodnjega vlaka je še 35 minut.

*

Cvetko Vonjavec:

Prošnja.

*Moj Bog, daj, razodeni mi,
odstri mi z duše plašč temè,
potrdi moje vzore, snè —
iz njih življenje mi zori!*

*Je res asketstva beli plašč
nositi smešnost in slabost?
Je res gon sle prasamorašč
najgloblja sreča in slakost?*

*Čprav zmagalec sem, krepak —
sem vendarle ljudem slabič;
zaklad moj jim je — svetel nič,
luč moja — srednjeveški mrak.*

*Mogočni Bog, daj mi moči,
da moško preko vsega grem,
da beli svoj zaklad otmem
iz grabežljivih rok ljudi! —*

Pomenki med sabo.

Razgovori z gospo Selmo.

Odgovori na pisma.

Čas je zlato. Presenetilo me je Tvoje trojih pisem, ki so prav za prav samo eno. Po dolgem času si se zopet oglasila in popisala, kako se imaš. O Tvojem delu sicer malo vem, vendar Te prav dobro razumem, kako Ti je, ko imaš dela in zasluška vedno manj. Več ali manj se vsi poskušamo v tej dobroti sedanjega časa. Sporočiti mi moraš še, kakšen odgovor si glede službe in dela dobila iz C. in če pojdeš tja. Iz Tvojega nadaljnjega popisovanja pa vidim, da si že kar napol nevesta. Seveda, vsa zadeva še ni čisto zrela, pa preden dobiš moj odgovor, boš že gotovo na jasnem. Marijina družba, duhovne vaje: to je prava priprava za možitev. Ali jih je zaročenec že tudi opravil? Potem morata pa še za zunanje stvari preskrbeti, da si ustvarita dom. Bog Vama daj srečo in blagoslov!

Dušica. O kako si naenkrat črnogleda, ko Te je navadno sam pogum in veselje! Želiš kar vidnih uspehov svojega dela, pa moraš vedeti, da se uspehi našega dela pokažejo čez dolga desetletja v novih generacijah, ki smo jih vzgajali s svojim delom. Nič naj Te ne boli dejstvo, da ne najdeš priznanja in tudi Tvoja prijateljica in sodelavka M. ne! Pomisli na zrno, ki v zemlji zgnije, a iz njega prikljuje novo življenje in na svečo, ki izgoreva, da drugim daje luč. Vsak javni delavec mora biti pripravljen na neuspehe in uničujočo kritiko svoje okolice, a ne sme kloniti, če si je svest pravice in resnice v svojem delu. Tudi se ne sme dati zapeljati od raznih zunanjih vplivov, najmanj pa od osebnih razočaranj, da bi krenil na drugo pot, kakor ono, ki jo je spoznal za dobro in pravo. — Užalostila Te je uredniška kritika Tvojih del? Čuješ, draga, potem bi bila jaz lahko že od žalosti umrla, pa še živim in hočem živeti. Prav iskreno Ti želim nazaj Tvojega optimizma, Tvojega veselja in zvonkega smeha. Taka si mi mnogo ljubša, kot pa ona s povešeno glavo in žalostnimi očmi. Ne smeš pa misliti, da ne znam ceniti Tvoje resnosti in resničnosti; saj jo čutim iz vsake Tvoje besede, ki hoče biti še tako razigrana in poskočna. Za Tvoje povesti se bom še zanimala. Oglasi se zopet kaj in se zopet pozdravi!

Lilija. Tvoja namera, da bi šla k usmiljenka se lahko uresniči. Ko boš dom takole uredila, kakor pišeš, potem se zaupno pogovori z domačim g. župnikom, ki bo rad napravil vse potrebne korake, da boš šla na pravo mesto. Potem bo tudi Tvoja obljuba, ki jo obnavljaš ob vsakem sv. obhajilu našla lepo nadaljevanje v žrtvah in ljubezni za druge. Prav je, da med tem časom veliko moliš za pravo spoznanje. Vso zadevo izroči Mariji, ki si jo izbrala za svojo gospo, zavetnico in mater!

Jana. Kadar pride Tvoje pismo, vselej vem, da se je nekaj zgodilo. In tako je res tudi zdaj. Upam, da si že sama uvidela, da Tvoje nepremišljene besede res niso bile na mestu. Prav nič se ne čudim, če Te je zanje zadela kazen. Take stvari se ne razpravljajo v javnosti in še najmanj pred in med takimi ljudmi, ki pri tem nimajo nobene besede in nobenega vpliva, pa tudi, prav res ne, nobene pravice. Tako ravnanje zbuja upravičeno slabo voljo tako na eni kakor na drugi strani; vedeti moraš namreč, da tudi tisti, ki so navidez takrat držali s Teboj, potem niso storili drugega, kakor padli po Tebi in so Te do kosti obrali. Čudno, da Te še ni zmodrilo, kljub temu, da Ti je takoj kazen za petami. Celi zadevi vsi skupaj ne boste prav nič koristili, dokler se z zadostnimi dokazi ne obrnete na pristojno mesto, kjer Vam pa taki-le izpadi — kljub vsemu — na predstojnika, ne bodo v priporočilo. To vse sem Ti morala povedati, da veš kako je. Zdaj se pa le prej oglasi kot pa to pot!

Terezika. Dobila sem na vpogled tudi pismo, ki si ga poslala uredništvu. Zdaj vem, kako je s Tvojo zadevo. Vendar kjub vsemu upam, da ne boš vrgla puške v koruzo, ampak boš ostala na svojem mestu vsaj drugim v korist, če že ne sebi v veselje. Verujem, da si želiš v samostan, a drugi imajo s Teboj prav gotovo drugačne namene, kakor razberem iz Tvojega pisma. Dekle spada v deklško družbo, to Te bo za nekaj časa še opravičevalo. Želim le, da prav dolgo! Prav posebno pa želim to, da bi ne popustila, kakor druge. Za nadaljnje novice se zelo zanimam.

Poročila in dopisi.

Hajdina pri Ptuju. Tukajšna »Zveza deklet in mater« smotrno deluje v svojem programu za versko poglobitev in narodno vzgojo. Redni mesečni sestanki največ pripomorejo k temu. Naj navedem samo to,

o čemer smo že razpravljale v svojih predavanjih, kot sledi: Naša obleka in moda, Žena s sončnim srcem, Žena in današnja kriza, o srčni dobroti, o vzgoji naše dece, o narodni pesmi, itd. Domači župnik, č. g.

Skuhala, redno predava na sestankih o verskomoralnih temah; njegova beseda udarja kot kladivo na srca poslušalk. Meh za smeh pa tudi na široko odpremo, ko se pojavja pred nami naša »Potovka Geta«, ki nam kot humorist opisuje boleznj današnjega časa, razne slučaje in dogodljaje »ne bodi jih treba«. Vse pove deloma za šalo, deloma pa za res. Seveda žaliti ne sme nikogar. Me pa vseeno, čeprav na šaljiv način podano, znamo izluščiti jedro iz lupine in to je seveda dobro. Meseca oktobra smo pa malo da ne vse točke programa posvetile Koroškim Slovincem. V zato nalašč sestavljenem prizorčku sta dve dekletki nazorno podali žalostno usodo bratov in sester v neodrešeni domovini. Predsednica Zveze je pa nakratko opisala usodo koroških Slovencev po nesrečnem plebiscitu. Pesem »Gor čez izaro« nas je v duhu vodila ob domovih koroških trpinov in v primernih pesmih-deklamacijah smo sklepale, da »bratov onstran Karavank« ne smemo pozabiti.

— Na praznik Kristusa Kralja pa smo se v »Katoliški akciji« poklonili Kristusu Kralju. Pevski zbor v pesmih »Oj zato« in »Kristus vladaj« je dvigal srca naših ljudi h Kristusu Kralju. Gospod župnik Skuhala je v govoru »Ali še kraljuje Kristus Kralj?« opozarjal na nekatere rak-rane na verskem telesu našega ljudstva. Dijak-šestošolec je v govoru »Kristus v slikarstvu« kazal ljudem, v kakih slikah naj domuje v naših slovenskih hišah. Dekle je govorilo »Kako naj kraljuje Kristus Kralj v slovenski družini.« Najlepši in najslovesnejši trenotki so bili »Zaobljuba Kristusu Kralju«; ko je ljudstvo s svojim dušnim pastirjem na čelu, slovesno zatrjevalo »hočemo«, da Kristus kraljuje našim očetom, materam, sinovom, hčeram, našim otrokom; predvsem Kristus kralj naš mlajši generaciji. Da, Kristus naj živi, Kristus naj kraljuje! — Novemberski sestanek Zveze pa je posvečen »tužni Istri.« Tudi tu je rana na našem narodnem telesu. — In krščanska »karitas«? O tem bo treba mnogo razpravljati, a tudi nekaj ukreniti, kajti potreba je velika, a sredstva so majhna. Toda krščanska ljubezen je tudi iznajdljiva. — In zime ne bomo prespale. Če Bog da srečo, bomo imele svoj 2 dnevni prosvetni tečaj, kjer se bomo poučile o raznih panogah ženske izobrazbe kakor: versko-moralni samovzgoji, važnosti ženskega prosvetnega dela, higijeni i. t. d. Kako se nam bo izteklo eno kot drugo, bomo seveda »Vigredi« sporočile, vse uspehe, težnje, tožile pa tudi o neuspehih, ki jih Bog daj prav malo!

Bog živi!

Marica Zelenikova.

Druga udeleženka jubilejnih slavnosti na Dunaju v septembru letošnjega leta piše: »Zadnja Vigred je omenila nekaj o dunaj-

skih slavnostih; naj dodam še jaz nekaj. Nekaj veličastnega je bila posvetilna igra »Sv. Mihael, vodi nas!«, ki jo je vprizorilo 8000 katoliških mladcev in mladenk na dunajskem stadionu. Pred začetkom igre so prinesli sto in sto vojnih zastav na pozorišče. Kmetje v pisanih narodnih nošah prihajajo, tožijo o svoji bedi in prosijo pomoči. Skupina vseh mladcev prikoraka v procesiji z velikim križem; brezbožni delavci, ki nastopijo v drugi skupini, pa jih zasmejujejo, a ob ponosnem in trdnem nastopu se odbije moč brezbožnežev. Med žvižganjem in tuljenjem odidejo ti zadnji. Verni delavci pa tudi potožijo svoje gorje in prosijo sv. Mihaela pomoči in varstva. Ta pozove vse stanovce, zlasti pa mladino, da pokaže svojo dobro voljo in vsi ostanejo eno. Zdaj so se razgrnile pred gledalci prekrasne slike: 2000 skavtov, 1000 katoliških telovadkinj, nad 1000 telovadcev, okoli 2000 sportnikov prikoraka na pozorišče. Nazadnje pride sprevod žena in deklet, ki kličejo in prosijo voditeljev svojemu narodu. Sto in sto dijakov in klerikov, prihodnjih voditeljev ljudstva, se zgrne v areno, za njimi tisoči in desetstisoči ljudstva. Nazadnje pride kardinal dr. Innitzer z Najsvejšim v veliki monštranci, ki ga spremlja nad 200 duhovščine. Z vzvišenega prostora stavi kardinal na množice troje vprašanj, na katera odgovarja mladina v zboru: »Vaše igre je zdaj konec. Bog sam je prišel v najsvejšem zakramentu, da sprejme vašo obljubo. Vprašam vas:

Ali ste pripravljeni, naši sveti katoliški veri zvesti ostati, po krščanskih zakonih sodelovati za rešitev naše domovine?«

Tisočero glasov odgovarja: »Hočemo.«

»Ali ste pripravljeni, če treba po krvavih bojih, pot čednosti in čistosti hoditi po zakonih katoliške cerkve?«

Tisočero glava množica odgovarja »Hočemo.«

»Ali ste pripravljeni v požrtvovalnosti in ljubezni ljudstvu služiti?«

Zopet sledi tisočeri odgovor: »Hočemo.«

Sledi še posvetitev Kristusu Kralju in množice se razidejo navdušene in silne.

Vigrednice, katoliška dekleta, katoliške žene, kdaj bomo imele me priliko pred vsem svetom izpovedati svojo pripadnost katoliški Cerkvi in veri?

Rožni venci — dolgočasna molitev?

Kako se je boriti in kaj je storiti proti dolgočasju pri rožnem vencu, na to je prinesla »Vigred« št. 11 v Pomenkih med sabo temeljit odgovor. Pri tem bi se dalo še na nekaj opozoriti, mislim naslednje: molitev na kak poseben namen darovati. So stvari, ki so nam tako pri srcu, da se naša molitev takoj poživi, če jo darujemo za gotove namene. Kar si smemo želeti, za to smemo tudi moliti. Tu ne mislim samo naših pri-

vatnih zadev, marveč tudi velike, javne namene. Papež za vsak mesec določa poseben javnokoristen namen, v katerega naj molimo. »Glasnik« prinaša vsak mesec razlago tega namena.

Dandanes je potrebno, da mnogo molimo v splošnokoristne namene. Če slišimo, kaj se godi v Rusiji, kako boljševidem versko, gospodarsko, duhovno in telesno upropašča ljudstvo — ali nam ne krvavi pri tem srce? In kaj naj storimo ob priliki te strašne katastrofe, ki je zadela ubogo rusko ljudstvo? **Moliti moramo, mnogo moliti!** Papež poziva ves svet, naj moli za Rusijo. Zlasti pa smo dolžni moliti za Rusijo mi Slovani, ki smo z Rusi v jezikovnem in plemenskem sorodstvu. Če berem v listu, kako razširjajo brezboštvo v Rusiji ali kako ljudstvo umira od glada — potem z lahkoto zmolim za ubogo Rusijo in za ubogo rusko ljudstvo cel rožnivenec (mislim 50 zdravamarij) ali pa tudi 50 očenašev in zdravamarij, ne da bi se pri tem najmanj dolgo časil! Namen, v katerega molim, prežene dolčas. Namen je dober, apostolski, torej je tudi molitev dobra. Torej mnogo moramo moliti za vpostavitev in razširjenje Kristusovega kraljestva v Rusiji.

Moliti moramo tudi za državo (o tem je pisal I. Dolenc v »Bogoljubu«). Ko so Avstrijci napravili koncem oktobra t. l. skupno romanje v Rim, so ob grobu sv. Petra glasno in skupno molili za domovino. Ob grobu sv. Pavla pa so molili za razširjenje kraljestva Kristusovega po širnem svetu. Avstrijski kancler Dollfuss, ki je globokoveren in pobožen, je naročil desetisočim kmetom na katoliškem shodu na

Dunaju (septembra 1933): »Haltet heilig eueren Hausspruch: An Gottes Segen ist alles gelegen« (držite se sveto vašega domačega izreka: Od božjega blagoslova je vse odvisno). Ni dvoma, da se za tega državnika v Avstriji veliko moli. In zdi se, da stoji pod posebnim božjim varstvom. Iz najbližje bližine je atentator dvakrat ustrelil nanj, oba strela sta zadela, Dollfuss pa je bil komaj lahko ranjen. Komu naj pripisujemo to posebno božje varstvo, če ne molitvi? — Molitev je za vse koristna. Za javne, splošnokoristne namene moramo ne samo delati, marveč tudi moliti. Namen poživi našo molitev, da nam tudi dolga in sama na sebi enostavna molitev ni dolgočasna.

Citatelj »Vigredi.«

Vsem na zemlji mir! Advent, čas priprave, čakanje, da pride Bog miru v revnih jaslicah. Da pride s svojim ljubkim nasmehom s svojim blagoslovom, ki nas vabi; pridite k meni vsi, da Vas ogreje moja ljubezen, odprite srca, pripravite jih!

Pripravimo srca drage »Vigrednice«, da bomo vse vredne poklekniti pred jaslice in ga prositi ono, kar želijo naša srca. Zedinijo naj se naše misli v sveti noči pred Njim, ki je prišel z neba neskončno svet z razprostrtimi rokami, da pritegne k sebi srca vsega sveta. —

Naj se rodi, naj živi v vseh naših srcih, naj nam da novih moči in poguma, vztrajnosti v prihodnjem letu, predvsem pa miru in edinosti, miline in sreče božje ljubezni!

Božični in novoletni pozdrav!

Štefica Jerovšek,
Split.

V Rožnem domu.

*Z doma vsem Vigrednicam v tujini pri-
srečne pozdrave!*

Na prvo adventno nedeljo.

Pismo iz Amerike.

Draga prijateljica!

V domovini se danes spominjate onih, ki smo morali za koščkom kruha v tujino. Morda, — seveda bo g. župnik tudi v pridigi omenil izseljeniško nedeljo. Potem bodo imeli naša mama spet vse solzne oči in doma, ko bodo sedeli v zapečku, bodo gotovo povedali kaj lepega iz onih časov, ko sem bila jaz še majhna in pa — doma.

Da, prijateljica, ko sem bila še do-

ma! Moji otročički so najbrž že zdaj prepričani, da je rojstna vas njihove mamice čudežna deveta dežela; vsaka pripovedka se namreč začinja: Tam, kjer sem jaz doma ...

Ja, Ančka, povej mi, ali ni tam pri Vas zares lepo? Moji otroci tega nikdar ne bodo poznali: kako ob poletnih večerih zalivaš rože na oknih, pa v dalji rdé v večerni zarji naše gore in se po vseh kolovozih razlega vrisk pastirjev in zvonkljanje govedi, ki se vrača s paše. In potem zvečer, ko vsa trudna padeš na preprosto ležišče, pa vendar še v polsnu slišiš harmoniko in fantovsko petje in ne moreš ni-

kakor več zaspati, ker iz vsega zbora razločiš tisti glas... In ste sedaj ob dolgih zimskih večerih zbrani v topli hiši in se sme vsakdo pogreti na zapečku in vsi sedate k isti mizi (kako me je dvakrat zeblo, ko sem kot služkinja v tujini sama prezebala v svoji podstrešni izbi, in pozno v noč čakala na gospodo, ki se je zabavala na večernih prireditvah!). — Tako lepo in dobro, kakor pri nas doma, ni nikjer več na svetu!

Morda se smeješ in misliš, da to pač ne more biti tista Francka, ki je sanjarila o Ameriki: »Tam bom gospa in nihče me ne bo zavidal, ko bom nosila moderne obleke in namesto rute klobuček. Na polje ne bo treba hoditi; le vrtiček bom imela — saj se bom itak poročila in potem bova z možem kupila hišico — in na vrtu samo zelenjad za vsakdanje obede in pa cvetice. V avtomobilu se bova vozila na izlete in za vsako zabavo, katere se bova udeležila, bom imela novo obleko. Itd., itd.« — Sedaj vem, da so imeli prav naša mati: »Ameriko imaš lahko doma, če si pridna in varčna!« Z znojem so prepojeni vsi dolarji, katere privarčujeva z možem. Vsakdanji gost je težka misel: »Kdaj bo mož ob vse delo, kdaj ne bo zaslužka niti za sproti? In pa: ali bo kdaj zadostovalo, da bomo mogli z vso družinico čez lužo domov in si bomo tamkaj kupili majhno domačijo? Tam bomo garali od jutra do noči, pa bomo vendar vsi srečni doma in na svojem.«

Ančka, Ti ne veš, kako hudo je domotožje! Vse spomine sem obnovila že sto in stokrat, neštetokrat sem že premislila, kako bo, kadar se povrnem. Ali bom še poznala vse ljudi, ali se bodo še spominjali mene? Morda se Tebi zdi, da samo izpolniš vrstice, ki ostajajo, ko mi pišeš, kdo se je poročil in kdo je umrl in kako naraščajo posamezne družine. Pa imam vsa tista pisma prav skrbno shranjena, čeprav jih znam na pamet. Veš, pa bi še rada vedela, če pri nas še cveto tisti nageljni, ki so kakor slapovi

padali po zidu; kakšne pesmi pojo sedaj fantje na vaši? In še nekaj! Ali mlada Petriška še hodi majniške in adventne večere prižigat lučko v Marijino znamenje tam daleč na polju? Saj veš, kako je drobna lučka vsak večer zvalila naše misli k Materi na polju. Še sedaj v tujini se mnogo večerov prav radi tiste lučke spomnim Marijinega znamenja in Zaveznice, ki čuje tamkaj nad našo vasjo. Morda, o prav gotovo Ona še ni pozabila otroka, ki v tujini joče in želi domov...

Poglej, tako sentimentalno je postalo tole moje pismo na prvo adventno nedeljo! Ne morem drugače: ob mislih na dom se še vedno raznežim. Naj danes tudi Tvoje misli poromajo k meni pa še k vsem onim, ki bi z menoj vred radi domov.

Tvoja

Francka.

Gospodinjstvo.

Gospodinja mora skrbeti za red in snago v vsem stanovanju, pa tudi stanovanje pripraviti prikupljivo in udobno. Saj cela družina stanovanje imenuje dom, pa četudi je najeto in v njem prebiva v zdravih in bolnih dneh; v domu si išče miru in odih. Ker govorimo o stanovanju na drugem mestu, hočemo danes le pogledati, kako naj skrbi gospodinja za snago in red v stanovanju. Snaga in red je prvi pogoj za zdravje. K snagi spada tudi zračenje, t. j. izmenjava slabega zraka z dobrim, kar dosežemo z odpiranjem oken in vrat, to je prav zračenje. Zrak namreč vsebuje za dihanje potrebni kisik, ki ga pa z vdihavanjem porablamo, pa tudi pri gorenju ga porablja gorilni proces. Zrak pa se okuži tudi z različnimi bolezenskimi kalmi, zato je prav za bolnika velike važnosti, da se njegova soba in njegovo ležišče pogosto prezračijo. Svež in čist zrak se tudi mnogo hitreje in bolj segreje kot pa izrabljen in slab. Zato naj tudi v zimskem času pridno zračimo, ker s tem ne zapravljamo kuriva, ampak ga še pravilno izkoriščamo. V poletnem času mora gospodinja prav poseben boj napovedati muham, ki vse onesažijo, pa tudi prenašajo bolezenske kalmi. V splošnem pa naj gospodinja temeljito preganja vsakršen mrčes, ki bi se pojavil kjerkoli, bodisi v stanovanju, kuhinji, shrambah ali

kleteh. To zahteva že snaga človeškega bivališča, pa tudi škoda, ki jo tak mrčes napravlja.

Tej zahtevi pa bo tem lažje ustregla, če ima na svojem vsakdanjem dnevnem redu kot prvo točko: potrebno snaženje in urejevanje stanovanjskih in kuhinjskih prostorov. To se zdi, da je že samo po sebi umevno, vendar še tudi v današnjih časih najdemo gospodinje, ki se rade izognejo temu rednemu delu. Prezro ali celo same sebi in drugim prikrijejo delo, ki zahteva snago in red, opravijo svoje posle površno, češ, bom pa drugič bolje naredila. S tem pa si delo le pomnože in čas, ki mislijo, da so ga s površnostjo pridobile, morajo drugič za pospravljanje istega dela, podvojiti. Na ta način si tudi oteže tedensko in glavno snaženje in urejanje stanovanja, ki ga pa redno vsakdanje delo v tem oziru res prav mnogo olajša.

S pravilno razdelitvijo vsakdanjega dela si gospodinja pridobi časa, da po en dan v tednu opravlja tisto tedensko gospodinjsko delo, ki ga zahteva družinsko življenje, n. pr. pranje, likanje, temeljitejše snaženje kuhinje, posameznih sob, vrtno delo i. t. d. Misliiti mora tudi vedno na to, da se kaj hitro prikrade v družino, zlasti v večjo družino bolezen, ki že itak vrže povečini vse družinsko življenje in delo iz pravega tira. Za take primere mora biti gospodinja pripravljena in tudi delo si mora znati hitro urediti, da ima za nego bolnika potrebni čas. Seveda takih možnosti mlada gospodinja nima kar sama po sebi; treba se je učiti in tudi praktično izvajati navodila, ki jih dobi pri svojih starejših tovarišicah. Tudi dobre gospodinjske knjige in listi so ji v tem oziru v pomoč.

Kuhinja.

Domače pečenice. Zmelji ali fino seseklaj $\frac{1}{2}$ kg prašičjega mesa ali pol prašičjega in pol telečjega. V ponvi ocvri žlico zrezane slanine in žlico čebule. Meso, slanino in čebulo, žlico zrezanega peteršilja, malo popra in majarona ter soli dobro zmešaj in napravi za prst dolge in debele klobasice, povaljaj jih v moki in na masti urno speci. — Zraven se poda kislo zelje ali solata.

Stisnjena klobasa. Skuhaj 1 kg sveže prašičje glave z mesom vred in $\frac{1}{4}$ kg mesa (je lahko preakajeno). Kuhano zreži na drobne koščke, prideni $\frac{1}{4}$ l krvi, mesto krvi lahko priliješ juhe, v kateri se je kuhala prašičja glava, vršič majarona, zrezane limonove lupine, za nozevo konico popra, košček strtega česna in soli. Napolni s tem nadevom dobro osnažen prašičji želodec, ga dobro zašij in kuhaj v juhi od prašičje glave počasi približno dve uri. Juhi prideni lavorov listič in žlico limonovega soka. Ku-

hani želodec položi na desko, nanj še drugo desko in na desko uteži ali kamen. Tako ga pusti 5—7 ur. Kadar pripraviš klobaso za na mizo, jo olupi in nareži na tenke rezine.

Božični keksi. Stepi dva beljaka v trd sneg, prideni 10 dkg presejanega sladkorja, 10 dkg moke in vanilin sladkor. Ko je testo gosto tekoče, ga deni v za to svrho pripravljeno papirnato vrečico ter brizgaj na pomazano pekačo kekse razne oblike: prestice, črke, kolesčke. Peci jih v rahli pečici, da se malo zarumene.

Orehovi kolački. Deni na desko 20 dkg moke, 10 dkg presnega masla, 2 rumenjaka, 4 dkg sladkorja, sok od pol limone in lupinice. Iz tega napravi testo, ga razvaljaj za debel nožev rob na debelo ter izreži z obodcem za krofe kolačke. Pokladaj jih na z moko potreseno ali pomazano pekačo in bledorumeni speci. Beljake stepi v sneg, primešaj 10 dkg zmletih orehov in 5 dkg sladkorja. S tem orehovim snegom obloži pečene kolačke ter jih postavi nazaj v pečico, da se sneg nekoliko osuši.

Snežne krpe. Priprava: Dva rumenjaka, pol žlice sladkorja, 2 žlici vina, žlico vode, malo soli in toliko moke (približno $\frac{1}{4}$ kg), da napraviš voljno testo. Ugneti testo v podolgovato klobaso in pokrij s krušnim prtom za pol ure. Nato zreži testo na enako debele kolesčke, razvaljaj jih na tenko; vsakemu napravi s kolesom ali z nožem zareze tako, da ostane rob okrog in okrog cel. V razbeljeni masti, ki ji prideni žličko ruma ali slivovke, ocvri krpe naglo eno za drugo. Pečene potresi s sladkorjem.

Vprašanja iz zdravstva.

Odgovarja dr. M. Justin.

Krizantemica.

Če ste stregli sifilistično oboleti sestri in se gibali v hiši, kjer je ta bolezen med zakonskima, ni treba, da bi se že radi tega inficirali.

Izven spolnega občevarja s sifilistično obolelim ni prav misliti okuženja. Klica (spiroheta) sifilide se ne prenaša po zraku, tudi ne more skozi neranjeno kožo telesa v kri, čeprav se v postrežbi roke, ki nimajo odprtih ran na koži onesnažijo z nevarnim materialom, predmeti, gnojem itd. Spiroheta se mora naravnost prenesti v vašo rano potem še le nastopi okuženje sicer pa ne.

Zaprte duhovne vaje za dekleta bodo v Licienturnovem zavodu v Ljubljani od 26. do 30. decembra. Vodili jih bodo preč. g. g. misijonarji sv. Vincencija Pav. Začetek prvi dan ob 6 uri zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Vzdrževalnina 100 in. — Prijavite se na naslov:

Licienturnov zavod Ljubljana, Ambrožev trg št. 8.

Kazalo.

Povesti in črtice

Klara Legiševa. Bogomir Magajna. 1. 33, 65, 97, 129, 161, 195 225, 257, 289, 321, 353	
Hčere beže. Joža Likovič	9, 43, 78, 106, 140, 171, 208, 239, 266, 305, 334, 360
Klopotci pojo. Beloglavec Draga.	18, 53, 83, 118, 150, 179
Oktavij. Peleasa	22
Ko je cvetela akcija. I. Ranfl	74
Otroka so ji vzeli. Mira Golobič.	88
Pomlad. I. Ranfl	115
Teta Marinka I. Rauf.	182
Od včeraj in danes. J. Bračič.	216
Po strmi poti življenja. J. Podslivniški	328, 368
Povest o kipcu	366

V premislek

Vesel božič, sestre. F. Zupančič.	8
Pastirska in kraljevska pot. F.	14
Zupančič.	
Če ne boste kakor eden izmed malih. Beloglavec Draga.	17
Ob novem letu. F. Zupančič.	22
Srce. Beloglavec Draga.	49
V tišini belih planin. Zofka Vivoda.	49
Pismo trpeči duši. Slavica.	57
Vsem žalostnim materam. Peleasa.	70
Leon XIII. o materi. Dr. M. Opeka.	72
Mati. Snežniška.	73
Mati! Dušica.	76
Tako zna le mati. F. Tolminčeva.	76
Bog ti je dal mamico. F. Zupančič	83
Zakaj jočeš, mati? Dušica.	87
Križ in vstajenje. Peleasa.	101
Aleluja! F. Z.	102
Odprti okno! S. K.	103
Od betlehemskih jasli do jeruzalemskega križa. F. Zupančič	104
Zakaj strah me je . . . Peleasa.	117
Menda je bila sreča. Ana Galetova.	118
Ljubezen. Dušica.	122
Kraljici majnika. Peleasa.	137
33 — 1933	137
V oleandrovem gaju. Zofka Vivoda.	146
O dobrih prijateljih. F. Z.	148
Marjeta Sinclair. Dr. —a.	168
Milica umira. Dušica.	170
O prijateljstvu. Francka Zupančič.	184
Spomin ob dnevu mrtvih. Beloglavec Le Bogu. Ljubinica.	263
Iz mraka k luči. Tilka Lamprechtova.	264
Nevesta biti! Ljubinica.	299

Spomin ob dnevu mrtvih. Beloglavec	326
Pogodba z Breznadežno	359
Decemberske skrivnosti	364

Pesmi

V zimski noči. Beloglavec Draga.	8
Po sedmih dneh. Ana Galetova.	16
2. februar. Vika.	39
Ženinova pesem. F. Neubauer.	53
Ura. Ksaver Meško.	54
Dolga je bila noč. Mira Toff	56
Molitev. Ana Galetova.	71
Mamici. Beloglavec Draga.	71
Materina pesem. V Winkler.	75
Pismo. V. Winkler.	117
V kapelici. Perovšek. Š.	121
Šmarnice zvonijo. P. Evstahij.	136
V maju. Ana Galetova.	136
Maj. Pomladna. Beloglavec Draga	139
Marija, žalostne imaš oči. Ana Galetova	140
Odcvelo cvetje. Ana Galetova	146
Poznate? Ana Galetova	148
Vzdih. Ana Galetova	149
Ptičku. Beloglavec Draga	154
Večni Kralj. P. Evstahij	167
Misel. Beloglavec Draga	170
Pesem prepelice. Beloglavec Draga	170
Sanje. Beloglavec Draga	202
Nerojenemu. Ana Galetova	213
O sebi. Cvetko Vonjavec	216
Večer. Cvetko Vonjavec	233
Vasovanje. Sanda	247
Samaritanka. V. D.	263
Pogovor. Ana Galetova	265
Osamljena. V. D.	273
Na moji rdeči poti. Cvetko Vonjavec	274
Povej, Gospod! Ana Galetova	294
Grenka pesem. Sanda	302
Jezero. Beloglavec Draga	310
Očetovo romanje. Sanda	325
Spoznanje. Beloglavec Draga	332
Borovci šelestijo. Sanda	333
Spomini. Ana Galetova	333
V noči mrtvih. Beloglavec Draga	337
Ko da si mrtev. Beloglavec Draga	339
Pri Bogu. V. D.	357
Tvoja sem	358
Decemberska	359
Družina	364
Prošnja	377

Igra.

Prodane žrtve. J Oblak	186, 249, 275, 311, 342.
----------------------------------	--------------------------

Kolodvorski misijon.

Sestri, ki je odšla v tujino	28
Anka. Ranfl Ivan	61
Letno poročilo Kolodvorskega misijona	90
Na potovanju. Peleasa	123
Društvo za varstvo deklet	155
Kako je drugje. A. G.	218
Varšava	374

Pomenki med sabo.

Razgovori z gospo Selmo. Odgovori na pisma. 28, 62, 91, 125, 220, 252, 282, 316, 347, 378.

V Rožnem domu.

Ob jaselcah. F. F.	29
V predpustu. F. G.	63
V postnem času. F. G.	92
Drobci o obzirnosti. F. T.	126
Mlado so dobili . . . F. T.	190
Iz Maničinega dnevnika. M. L.	222
Ob nedeljskih popoldnevih. F. T.	254
Pismo prijateljici. Lovrinova Ančka	285
Posli pri Lovrinovih. F. G.	318
Še o poslih. F. G.	349
Na prvo adventno nedeljo	380
Gospodinjstvo. 31, 95, 128, 158, 191, 224,	255, 319, 350, 381.
Kuhinja. 31, 95, 128, 158, 192, 224, 256,	286, 319, 351, 382.
Vprašanja iz gospodinjstva 32, 128, 160,	224, 256, 287, 320
Vprašanja iz zdravstva . 94, 159, 288, 382	
Kislo zelje.	95
Spravljanje zelenjave v jeseni.	288
Hranilna vrednost krompirja	352

Poročila in dopisi.

Poročila. 62, 124, 136, 189, 219, 252, 317, 349	
Dopisi. 63, 124, 136, 190, 252, 283, 284,	348, 378
Zavarovanje.	124

Slike.

Marija Curie	7
Mlle Grenier	13
Tečaj za igrače	15
Jaslice	17, 21
Advent	27
Pij XI.	37
Bernardina Wagner	40

Preostale z Atlantica	42
Zimska idila	50
Drsačica	52
Zaščitna sestra	56
Anny Johnson	58
Plinske maske	60
Mati božja	71
Dr. Else Wex	82
Gospodinjstvo	86
Ruth Owen	88
Članice Grala	101
Kristus umira	105
Premogarji	116
Citrarice	122
Madona	136
Pomladna idila	139
Odcvelo cvetje	146
Kristus Kralj	167
Margareta Sinclair	168, 172
Ohridsko jezero	183
S. Marija Fink	201
Nadškof dr. Jeglič — jubilent	214
Angel varuh	205
Jadrnice v Svatovu	217
Friderik Ozanam	235
Prizor z biserne maše na Stadionu	259
265, 267, 269, 274	
Ludovika Marillac	296, 298
Split	303, 305
Jesenske slike	327, 332, 336
Blaženka	337
Brezmadežna	358
S. Lagerlöff	365
Svetoletna	368
Na ovoju: Dobre knjige. Iz uredništva in	uprave.

Iz ženskega življenja

O novem stanovanju. J. P. in J. L. 26, 57,	89, 185, 338, 373
Bernardina Wagner. F. Gruden	40.
Od šolskih duri do poklicnega dela. Pe-	leasa
55	
Tehnični pouk žene. Hana W.	59
Povsod Boga! Dr. Debevec.	113, 176
Šola za neveste. J. Kalan	152
Družini pomoč! Milica Grafenauer.	202
Slovenske žene pri biserni maši.	215
Friderik Ozanam in žena.	234
Ludovika de Marillac. Peleasa.	295
Grobokop slovenstva na Koroškem. Ca-	rantanus
300	
Kako živimo v Splitu. A. G.	303
Žensko delo in brezposelnost. H.	340

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. Uredništvo in upravništvo Masarykova c. 12, palača Vzajemne zavarovalnice.

Odgovorna urednica: Požnel Zora.

Za Misijonsko tiskarno: Jožef Godina C. M.

NABIRAJTE novih naročnic za

VIGRED

vnanjosti in vsebine in da ima zlasti glede priloge pripravljeno marsikatero presenečenje. O prvi povesti smo poročali že zadnjič, o drugi smo mislili poročati danes, pa nam, žal, primanjkuje prostora. Morebiti je pa tudi najbolje, da naročnice in naročniki sami vidijo, da sta uredništvo in uprava storila vse, da jih zadovoljita, razveselita. Še eno veselo novico ima uredništvo in upravništvo za svoje naročnice. Vsak drugi mesec bo v letu 1934 izhajala »Modna priloga Vigredi«, ki bo prinašala slike oblek, bluz, kostumov in plaščev najnovejše mode, zraven pa še krojno prilogo za vse te plašče, kostume, bluze in obleke. S tem bo Vigred izpopolnila občutno vrzel, ki jo pač vse ženstvo predobro pozna, da se takrat, ko si v sedanjih težkih časih omisli blago za novo obleko, pa nima primernega vzorca, po katerem bi si jo dala prikrojiti in sešiti, ali pa dobi kje tak vzorec, da sama ne ve, kaj naj z njim napravi.

Vzorec in kroji, ki jih bo prinašala Vigred, so res prvovrstni, lepi in preizkušeni, da jih bo vsaka Vigrednica lahko vesela. Brez skrbi si bo lahko po njih dala napraviti vsako obleko in se je ne bo treba bati, da bi ne bila moderna, pa tudi ne, kakor se je doslej prav katoliškim ženam in dekletom prepogosto dogajalo, da bi katera izmed teh oblek ne odgovarjala njenemu katoliškemu prepričanju in življenju. Vse te velike in drage izpremembe si je zamislila uprava in uredništvo zato, da naša draga Vigred zbere okoli sebe čim večje število naročnic, ki bodo znale vpoštovati vse te darove. Darove, vse to imenujemo, ker namreč ostane naročnina ista kakor doslej, namreč Vigred brez priloge Din 25.—, Vigred s prilogo pa Din 50.—. Uprava namreč trdno pričakuje,

da se bo v novem letu naročilo čimveč dosedanjih naročnic tudi na prilogo in da bo prav ta priloga privabila tako za Vigred in prilogo novih naročnic. Spričo dejstva, da se uprava in uredništvo ne strašita skrbi, truda, dela in denarja, da le moreta zadovoljiti naročnice. Po pravici pa pričakujeta, da bodo tudi naročnice storile svojo dolžnost in opozorile vse, ki Vigredi še ne poznajo, da se naroče nanjo. Ornenimo naj le, da se bo obseg Vigredi povečal za 8 strani, (dosedanji obseg 32 strani) in še vse kar je novega in lepega, da cena ostane stara: Vigred sama Din 25.—, s prilogo Din 50.—; ostane tudi znižanje: če se naroči 20 izvodov brez priloge pod enim naslovom, stane vsak izvod le Din 20.—. Za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—.

Ves to kaže, da konzorcij Vigredi ni kako dobičkanosno ali za dobičkom stremeče podjetje, ampak le delaven odbor, ki po svojih najboljših močeh skuša čitateljem nuditi, kar največ more. Zato pa tudi s pravico pričakuje, da bodo stare naročnice prav vse ostale zveste in da bo vsaka pridobila vsaj eno novo naročnico. Kakor lansko leto tudi letos sprejema naročnino tudi v polletnih obrokih, ali tudi s tistimi olajšavami, kot doslej; tako zaradi nemožnosti plačevanja naročnine nihče izmed naročnikov ne sme odnehati. Gre zdaj samo še za primerno agitacijo od osebe do osebe. Spomnimo se, kako je to stvar razumel naš nepozabni dr. J. Ev. Krek, ki je rekel: »Če srečamo na cesti človeka, ki bo rekel: „Dober dan!“ odgovorimo: „Bog daj!“, a tretja beseda mora že biti agitacija za dobro stvar!« — Tako tudi Ti, Vigrednica, pojdi in tudi Ti tako stori za Vigred!

NABIRAJTE novih naročnic za

priloge

VIGREDI

MISIJONSKA KOLEDAR 1934 je izšel!

MISIJONSKA TISKARNA, DOMŽALE

Ako gre za
zavarovanje
pride v poštev le
UZAJEMNA
zavarovalnica
v Ljubljani
Miklošičeva cesta 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo,
kasko, steklo, zvonove
2. doživetje, smrt, rente in dote v
vseh možnostih; posmrtinsko
zavarovanje »Karitas«

**Zavarujte se in svoje imetje
edino pri naši domači
slovenski zavarovalnici**

V založništvu
»Vigredi«
LJUBLJANA, Masarykova c. 12
dobite:

- Vzgojno knjigo »Mati vzgoji-
teljica« za . . . Din 16.—
- Dekliška predavanja »Med po-
mladjo in poletjem« za
Din 10.—
- »Henoh Arden«, povest v ver-
zih, za Din 8.—
- Dekliški oder II. zvezek za
Din 12.—
- Dekliški oder III. zvezek za
Din 10.—
- Dekliški oder IV. zvezek za
Din 16.—
- Dekliški oder V. zvezek za
Din 7.—
- Dekliški oder VI. zvezek za
Din 7.—
- »Vigred« 1929, 1930, 1931, 1932
po Din 25.—